

Kallelse

Vård- och omsorgsnämnden kallas till sammanträde

Tid: Tisdagen den 27 januari 2015 kl. 18:00

Plats: **Viren**, plan I, Alceahuset, Hackstavägen 22

(Sammanträdesrum Viren är reserverat för Alliansen kl. 16:00-18:00.

Sammanträdesrum Losjön, plan I är reserverat för oppositionen kl. 17:00-18:00)

Övrig information:

Vänligen anmäl eventuellt förhinder till Linda Turula, linda.turula@osteraker.se

På uppdrag av ordförande Mikael Ottosson (KD)

Linda Turula

Administrativ samordnare

Dagordning

1. Upprop, fastställande av dagordning och övriga frågor
2. Val av justerare samt tid och plats för justering

Informationsärenden

3. Information om sekretess inom socialtjänsten
4. Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS per 2014-12-31 från Vård- och omsorgsnämnden
5. Lex Sarah-ärenden november 2014-januari 2015 (finns bland individärenden)
  - 5.1 Beslut från IVO ang. lex Sarah-ärende, Solskiftets barn- och ungdomsverksamhet
  - 5.2 Beslut från IVO ang. lex Sarah-ärende, Solhälla hemtjänst

Beslutsärenden

6. Ansökan till Länsstyrelsen om fortsatt verksamhet med personligt ombud, redovisning av verksamhet 2014 samt utökning av verksamhet – Lea Vaattovaara, enhetschef
7. Redovisning av 2014 års medel för aktiviteter och social stimulans för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten
8. Fördelning av 2015 års medel för aktiviteter och social stimulans för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten

9. Uppföljning av Runö bostad med särskild service LSS
10. Uppföljning av Ljusterö bostad med särskild service LSS
11. Svar till IVO efter tillsyn om tvångs- och begränsningsåtgärder på Bergsätra gruppbostad (omedelbar justering)
12. Vård- och omsorgsnämndens attestförteckning 2015

13. Individärenden

- 13.1 Ansökan om fortsatt personlig assistans (företräde)
- 13.2 Ansökan om fortsatt personlig assistans
- 13.3 Ansökan om fortsatt personlig assistans
- 13.4 Ansökan om daglig verksamhet
- 13.5 Ansökan om fortsatt HVB-placering
- 13.6 Ändring av beslutformulering i ärende angående HVB-placering
- 13.7 Ansökan om fortsatt korttidsvistelse
- 13.8 Ansökan om särskilt boende
- 13.9 Ansökan om särskilt boende

14. Anmälan delegationsbeslut

- 14.1 Ordförandebeslut 2014-12-16 – ansökan om elevhemsboende (bifogas)
- 14.2 Ordförandebeslut 2014-12-16 – ansökan om korttidsvistelse (bifogas)
- 14.3 Ordförandebeslut 2014-12-16 – bostad med särskild service enl. LSS (bifogas)
- 14.4 Delegationslistor Procapita 2014-12-01 – 2014-12-31 (finns i pärmen)
- 14.5 Delegationslista Public 360 2014-12-01 – 2014-12-31 (finns i pärmen)

15. Delgivningar

- 15.1 Cirkulär 14:33 från SKL – Information om patientlagen (2014:821) (skickas per e-post)
- 15.2 Cirkulär 14:48 från SKL – Ersättningar vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2015 (skickas per e-post)
- 15.3 Cirkulär 14:49 från SKL – Ersättningar till kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS för år 2015 (skickas per e-post)
- 15.4 Cirkulär 14:50 från SKL – Ersättningar till kontaktfamiljer och kontaktpersoner enligt SoL för år 2015 (skickas per e-post)
- 15.5 Beslut från Socialstyrelsen om statsbidrag för Äldres behov i centrum (ÄBIC) (skickas per e-post)
- 15.6 Beslut från Socialstyrelsen om statsbidrag till lokala värdighetsgarantier 2014 (skickas per e-post)
- 15.7 Årsrapport 2014 från Patientnämnden avseende kommunal vård samt rapport november och december 2014 (skickas per e-post)
- 15.8 Uppsägning av överenskommelse om WebCare (skickas per e-post)
- 15.9 FoU Senioriums nyhetsbrev december 2014 (skickas per e-post)
- 15.10 Protokollsutdrag PS § 10:4/2014 - Beskrivning av erforderliga åtgärder budget 2015 (skickas per e-post)

- 15.11 Protokollsutdrag PS § 10:5/2014 - Produktionsstyrelsens sammanträden 2015 (skickas per e-post)
- 15.12 Protokollsutdrag KF § 9:7/2014 - Sammanträdestider 2015 för Kommunfullmäktige (skickas per e-post)
- 15.13 Protokollsutdrag KF § 9:19/2014 - Vård-och omsorgsnämnden 2015-01-01—
2015-12-31 Val av andre vice ordförande, ledamöter och ersättare (skickas per e-post)
- 15.14 Protokollsutdrag KF § 9:22/2014 - Ordning för inkallande av ersättare i Kommunstyrelsen 2015-01-01--2015-12-31 (skickas per e-post)
- 15.15 Protokollsutdrag KF 9:33/2014 - Reglementen för nämnder och styrelser i Österåkers kommun för mandatperioden 2015-2018 (skickas per e-post)

4.

**Rapportering av ej verkställda beslut enligt
SoL och LSS per 2014-12-31 från Vård- och
omsorgsnämnden**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2015-01-18

Dnr VON 2014/0043-739

Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS 2014-12-31 från Vård- och omsorgsnämnden

Sammanfattning

Rapporten avser äldreomsorg enligt SoL och omsorg till personer med funktionsnedsättning enligt SoL och LSS.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Anteckna rapporten till protokollet.
2. Överlämna rapporten till Kommunfullmäktige och revisorerna.

Bakgrund

Kommunen har skyldighet enligt 16 kap 6 f § socialtjänstlagen (SoL) och enligt 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och revisorerna rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutsdatum.

Vård- och omsorgsnämnden ska även lämna statistikrapport till Kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 4 kap. 1 § SoL och 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för gynnande beslut.

Förvaltningens slutsatser

SoL

Det fanns trettioåtta ej verkställda beslut enligt SoL att rapportera den 31 december 2014.

- Trettiotre beslut avser särskilt boende: sju personer har tackat nej till erbjuden lägenhet, fem beslut är verkställda under fjärde kvartalet 2014, tjugoen personer har andra insatser i väntan på verkställighet.
- Ett beslut avser medboende på särskilt boende, personen har fått erbjudan i december 2014.
- Ett beslut avser utökning av korttidsboende/växelvård, personen har tackat nej till erbjudande.
- Två beslut avser trygghetslarm, båda har tackat nej till erbjudande.
- Ett beslut avser HVB-boende (hem för vård och boende), planering pågår.

LSS

Det fanns tio ej verkställda beslut enligt LSS att rapportera den 31 december 2014.

- Sex beslut avser bostad med särskild service för vuxna: tre personer har tackat nej till erbjuden lägenhet, för tre personer är besluten verkställda i november 2014 och i början av januari 2015.
- Ett beslut avser korttidsvistelse där förälder vill avvakta.

Tjänsteutlåtande

- Tre beslut avser kontaktperson: två av besluten är verkställda i oktober 2014, i det tredje har flera försök gjorts för att verkställa men ej lyckats.

Anne Simmasgård
Socialchef

Sigbritt Sundling
Enhetschef

Expedieras

Kommunfullmäktige
Revisorerna

6.

Ansökan till Länsstyrelsen om fortsatt verksamhet med personligt ombud, redovisning av verksamhet 2014 samt utökning av verksamhet

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Datum: 2015-01-15

Dnr: VON 2015/0002-780

Till Vård- och omsorgsnämnden

Ansökan till Länsstyrelsen om fortsatt verksamhet med Personligt ombud, redovisning av verksamhet 2014 samt utökning av verksamhet

Sammanfattning

Från den 1 augusti 2013 styrs statsbidraget för personligt ombud av förordningen SFS 2013:522. Därför begär Länsstyrelsen i Stockholms län underlag för verksamheten som är en förutsättning för att få förnyade statsbidrag. Socialförvaltningen föreslår en utökning av verksamheten med en tjänst på 50 % på personligt ombud på grund av att fler personer söker hjälp. Samtidigt har behovet med flera språkkunskaper ökat, för närvarande är det spanska som efterfrågas mest.

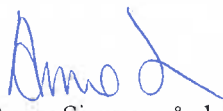
Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Utöka verksamheten på Personligt ombud med en halvtidstjänst.
2. Utökningen finansieras med statsbidrag.
3. Godkänna redovisningen och ansökan.

Bilagor

1. Redovisningen för verksamhet med Personligt ombud 2014 och ansökan till 2015.
2. Förordning om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Lea Vaattovaara
Enhetschef

Expedieras
Länsstyrelsen

Datum
2014-10-28

Beteckning
8215-3944-2014

Enheten för social utveckling
Birgitta Vigil
Tfn.010-2231651

Vård- och omsorgsnämnden
Österåkers kommun
184 86 Åkersberga

Redovisning av verksamhet med personligt ombud verksamhetsår 2014

Behörig nämnd som har ansvar för socialtjänstverksamheten ska besluta om godkännande av redovisningen. Bifoga kopia av nämndprotokoll.

Blanketten innehåller ett antal frågor om hur verksamheten har organiserats och vilka förutsättningar som ombudet/ombuden har haft i sitt arbete.

Skicka redovisningen digitalt till birgitta.vigil@lansstyrelsen.se och per post till Enheten för social utveckling, Box 220 67, 104 22 Stockholm senast den 31 januari 2015.

Redovisande kommun

Kommunens namn:	
Österåker	
Förvaltning:	
Socialförvaltning, Vård-och omsorgsnämnden	
Förvaltningschef eller motsvarande:	
Anne Simmasgård	
Befattning:	
Förvaltningschef	
Postadress:	
Hackstavägen 22, 184 86 Åkersberga	
Telefon:	E-post:
08-540 812 42	anne.simmasgard@osteraker.se

Redovisningen avser även verksamhet i följande kommun/kommuner

Kontaktperson/verksamhetschef
Lea Vaattovaara
Befattning:
Enhetschef
Namn:

MEDDELANDEDatum
2014-10-28Beteckning
8215-3944-2014

Postadress: Hackstavägen 22, 184 86 Åkersberga	
Tfn: 08-540 810 27	E-post: lea.vaattovaara@osteraker.se

Antalet tjänster

Antal årsanställningar (heltid) under 2014:
4.15

Redovisa eventuella vakanser, tjänstledigheter samt långtidssjukskrivningar
inga

Beskrivning av utbildning och handledning

Vilken utbildning och handledning har de personliga ombuden fått? (SFS 2013:522 10 § punkt 1).
Handledning: 2 timmar varannan vecka. Utbildning: Seminarium angående "PRIO", YPOS- konferens för alla ombud i hela landet, ABC-nätverksträff för alla ombud i ABC-län, SIP- utbildning, "När det onda har fått fäste" med Sverker Belin, Seminarium Södra Roslagens samordningsförbund, Våldutsatta unga vuxna, IFS föreläsning, Åke Pålhammar: Skadlig beteende hos ungdomar, Jörgen Oom om arbetsmiljö och Personligt ombud-utbildning ett ombud. Studiebesök: Barnombudsmannen i Uppsala, Barnombud i Västerås. Studiebesök här: Nacka – Värmdö Personliga ombud. Ungdomsmottagningen Socialförvaltning och nyanställda.

Redovisning av klienter

Vilka grupper och hur många personer har fått stöd av personliga ombud och vilka är de vanligaste orsakerna till den enskildes kontakter med personligt ombud? (SFS 2013:522 10 § punkt 2).

Pågår inte ärendet aktivt med återkommande kontakter så ska det avslutas (ingen kontakt har skett senaste halvåret). Dock kan den enskilde vara aktiv om man avvaktar ett beslut eller motsvarande inför fortsatt arbete.

En person som är avslutad men som återkommer med liknade kontaktorsak inom ett kvartal räknas ej mer än en gång.

MEDDELANDEDatum
2014-10-28Beteckning
8215-3944-2014**Situation årsskiftet 2014/2015**

	Kvinnor	Män
Antal klienter 31 dec 2013	37	40
Antal klienter 31 dec 2014	43	29
Nya klienter 2014	32	13
Avslutade klienter 2014	21	20

Uppgifter om nya klienter under året

Åldersgrupper	Kvinnor	Män
18 - 29 år (1996- 1985)	7	2
30 - 39 år (1984-1975)	6	3
40 - 49 år (1974-1965)	15	5
50 - 59 år (1964-1955)	2	3
60 - 64 år (1954-1950)	1	
65 – år (1949-)	1	

Uppgifter om klienter som avslutats under året

Åldersgrupper	Kvinnor	Män
18 - 29 år (1996- 1985)	2	3
30 - 39 år (1984-1975)	2	6
40 - 49 år (1974-1965)	9	3
50 - 59 år (1964-1955)	4	7
60 - 64 år (1954-1950)	2	1
65 – år (1949-)	2	
Antal klienter med minderåriga barn som PO har vetskap om?	Alla klienter 19	Alla klienter 10
Varav antal klienter med hemmaboende barn? <i>(innefattar även växelvis boende)</i>	12	6

MEDDELANDEDatum
2014-10-28Beteckning
8215-3944-2014**Vanligaste kontaktorsakerna**

	Kvinnor	Män
1 Anhörigsituation	5	0
2 Arbets-/sysselsättnings-/studiefrågor	4	2
3 Bostadssituation	7	4
4 Ekonomiska frågor	24	22
5 Etablera kontakt med hjälpinsats	1	0
6 Förbättra kontakt med myndighet/nätverk	5	9
7 Psykologiska/emotionella/vardagsstöd	4	6
8 Juridiska frågor	1	0
9 Försäkringskassan	12	8
10 Övrigt		

Bedömningsriktlinjer och prioriteringsordning

Beskriv kommunens bedömningsriktlinjer och prioriteringsordning för den enskildes tillgång till personligt ombud. (SFS 2013:522 10 § punkt 3).

Prioriteringsordning: under året har det inte varit någon kö till verksamheten.

Akuta situationer.

Familjer med minderåriga barn.

Personer under 30 år

Avslutade klienter som behöver tillfälligt stöd kan få det utan att bli klienter igen hos Personligt ombud.

MEDDELANDEDatum
2014-10-28Beteckning
8215-3944-2014**Organisation, ledning och samverkan**

Uppgift om hur verksamheten organiseras och leds samt vilka myndigheter och organisationer som samverkat kring verksamheten med personligt ombud. (SFS 2013:522 10 § punkt 4)

Vilken nämnd är ansvarig för verksamheten? Hur är verksamheten organiserad? Hur leds verksamheten?
Vård- och omsorgsnämnden.

Vilka myndigheter och organisationer ingår i ledningsgruppen?	
X	Kommun/kommuner
X	Arbetsförmedlingen
X	Försäkringskassan
	Primärvård
X	Psykiatri
X	Representant för personligt ombud
X	Brukarorganisationer
	Patientorganisationer
X	Anhörigorganisationer
Annan myndighet eller organisation, ange vilken:	
Ordförande i Vård- och omsorgsnämnden.	

Om sammansättningen i er ledningsgrupp inte uppfyller kraven i förordningen, beskriv i så fall hur ni har arbetat och planerar att arbeta för att lösa detta.
Primärvården, en av husläkarmottagningarna hade med en representant tidigare men avsa sig uppdraget p.g.a. hög arbetsbelastning. Diskussion pågår hur vi ska lösa detta tillsammans med nybildade Samordningsförbundet och beställarorganisationen på Stockholms län Landsting.

Uppmärksammade brister

Beskrivning av vilka brister i fråga om den enskildes möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service som kommunen uppmärksammat. (SFS 2013:522 10 § punkt 5).
1. Allvarliga brister hos Husläkare som inte skickar in läkarintyg i tid till Försäkringskassan samt remisser till andra vårdinsatser trots påminnelser. 2. Försäkringskassan tillgänglighet och svårigheter att komma i kontakt vid besök.

MEDDELANDE

Datum
2014-10-28

Beteckning
8215-3944-2014

3. Försäkringskassan och Arbetsförmedling: Anmälan till Arbetslivsintroduktionen.
4. Prima vuxenpsykiatri: bristande samarbete mellan psykolog och läkare som resulterar i felaktig diagnos.

Övrigt

Ser ni några tendenser/förändringar av orsaken till att klienter tar kontakt med Personligt ombud?

Antalet unga vuxna med psykiska funktionsnedsättningar ökar.
Antalet utlandsfödda ökar. Även vuxna barn till utlandsfödda växer. Svårigheter att få en bostad och hemlösheten har ökat drastiskt de senare åren.
Föräldrar med egna svårigheter som har barn med funktionshinder är också många.

Har någon verksamhetsförändring skett under 2014 i förhållande till ansökan?

Nej

Ort och datum

Namnunderskrift av förvaltningschef eller motsvarande

Namnförtydligande

MEDDELANDE

Datum
2014-10-28Beteckning
8215-3944-2014**Ansökan om statsbidrag för verksamhet med personligt ombud för 2015**

Statsbidrag utgår med 302 400 kr per år för en heltidstjänst.

Antal årsanställningar (heltid) som ansökan avser: 4.65.....

Planeras någon verksamhetsförändring inför 2015?

Ansöker att utöka med en tjänst på 50 %. Detta på grund av fler som söker hjälp och att vi behöver ombud med språkkunskaper för närvarande mest spanska.

Ort och datum
Åkersberga 2015-01-15Namnunderskrift av förvaltningschef eller
motsvarandeNamnförtydligande
Anne Simmasgård

När ansvarig nämnd har fått del av redogörelsen och tagit ställning till ansökan önskar Länsstyrelsen få del av nämndens protokoll.

Birgitta Vigil

Utvecklingsledare

Kopia via E-post till enhetschef Lea Vaattovaara, Österåkers kommun

Bilagor:

- Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 5/2011
- Förordning om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar; SFS 2013:522

MEDDELANDE

Datum
2014-10-28

Beteckning
8215-3944-2014

Svensk författningssamling

SFS 2013:522 Utkom från trycket
den 24 juni 2013

Förordning om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar;

utfärdad den 13 juni 2013.

Regeringen föreskriver följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar. En kommun svarar inom ramen för socialtjänsten för verksamheten med personligt ombud.

2 § Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer som är 18 år eller äldre, som har psykiska funktionsnedsättningar och betydande och väsentliga svårigheter att utföra aktiviteter på olika livsområden.

De enskilda som kan få stöd av personligt ombud ska ha sammansatta och omfattande behov av vård, stöd och service, rehabilitering och sysselsättning samt ha behov av långvariga kontakter med socialtjänsten, primärvården och den specialiserade psykiatrin och andra myndigheter.

3 § Statsbidrag får lämnas för verksamhet med personligt ombud som syftar till att den enskilde ska

1. ha bättre möjligheter att påverka sin livssituation och vara delaktig i samhället,
2. ha möjligheter att leva ett mer självständigt liv och få en förbättrad livssituation, och
3. ges möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service på jämlika villkor samt rättshjälp, rådgivning och annat stöd utifrån sina egna önskemål och behov.

Verksamheten syftar även till att

1. få myndigheter, kommuner och landsting att samverka utifrån den enskildes önskemål och behov, och
2. ge underlag till åtgärder som kan förebygga brister i fråga om att den enskilde kan få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service.

4 § Verksamheten med personligt ombud ska stödja den enskilde för att så långt det är möjligt uppnå ändamålen i 3 § första stycket. Ett personligt ombud ska arbeta på den enskildes uppdrag.

5 § Verksamheten med personligt ombud ska bedrivas så att samverkan mellan berörda huvudmän för vård- och omsorgsinsatser för personer med psykiska funktionsnedsättningar, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan kommer till stånd utifrån den enskildes behov. Verksamheten bör bedrivas så att samverkan även omfattar patient-, brukar- och anhörigorganisationer.

För verksamheten ska det finnas en ledningsgrupp med representanter för kommunen, landstingets primärvård och psykiatri, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Patient-, brukar- och anhörigorganisationer ska erbjudas att delta i ledningsgruppen.

Förutsättningar för statsbidrag

6 § Statsbidrag får, i mån av tillgång på medel, lämnas till en kommun som bedriver verksamhet med personligt ombud som avses i 2–5 §§.

Allmänt om fördelning av statsbidrag

7 § Socialstyrelsen och länsstyrelserna ansvarar för att fördela statsbidrag till kommuner.

Ansökan

8 § En kommun ansöker hos länsstyrelsen om statsbidrag för verksamheten med personligt ombud.

Ansökan ska innehålla

1. uppgift om huruvida verksamheten med personligt ombud enbart avser verksamhet inom kommunen eller om verksamheten även avser verksamhet i andra kommuner,

2. uppgift om antalet årsanställningar (heltid) som personligt ombud,

3. uppgift om vilken eller vilka driftsformer som kommunen planerar för och när kommunen beräknar att verksamheten med personligt ombud kan påbörjas,

4. uppgift om vilka myndigheter och organisationer som ska samverka kring verksamheten med personligt ombud,

5. en beskrivning av hur kommunen planerar att de personliga ombuden ska arbeta med målgruppen, hur prioriteringar inom målgruppen kommer att ske och hur ombudens verksamhet ska planeras och dokumenteras,

6. en beskrivning hur kommunen planerar att stödja personliga ombud i arbetet i fråga om exempelvis utbildning och handledning, och

7. en beskrivning av hur kommunen planerar att följa upp hur verksamheten med personligt ombud har utvecklats.

Beslut om bidrag

9 § Länsstyrelsen fattar beslut om och betalar ut statsbidrag till en kommun enligt 2–6 och 8 §§ denna förordning.

Länsstyrelsen ska hos Socialstyrelsen rekvirera medel motsvarande antalet ombud i länet efter det att länsstyrelsen har lämnat de uppgifter som framgår av 12 §.

Kommunens redovisning

SFS 2013:522

10 § En kommun som har tagit emot statsbidrag enligt denna förordning ska, senast den 15 januari året efter det att bidraget har beviljats, till länsstyrelsen lämna en redovisning av hur föregående års bidrag har använts. Redovisningen ska innehålla uppgifter om

1. antalet tjänster som personligt ombud och vilken utbildning och handledning de personliga ombuden har fått,

2. vilka grupper och hur många personer som har fått stöd av personliga ombud och vilka de vanligaste orsakerna är till den enskildes kontakter med personliga ombud,

3. huruvida det finns bedömningsriktlinjer eller prioriteringsordning hos kommunen för den enskildes tillgång till personligt ombud,

4. organisation, ledning och samverkan, och

5. uppmärksammade brister i fråga om den enskildes möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service.

Länsstyrelsernas och Socialstyrelsens administration

11 § Länsstyrelsen ska bistå Socialstyrelsen i uppgiften att följa upp, stödja och utveckla verksamheten med personligt ombud samt lämna underlag till Socialstyrelsens uppföljningar och årliga lägesrapport.

12 § Länsstyrelsen ska årligen senast den 1 mars till Socialstyrelsen lämna en ekonomisk redovisning av hur föregående års statsbidrag har använts och redovisa länsstyrelsens insatser som rör verksamheten med personligt ombud samt en plan för hur verksamheten i länet ska stödjas och utvecklas under nästkommande år.

13 § Socialstyrelsen ansvarar för att i samverkan med länsstyrelserna och kommunerna utveckla och stödja verksamheten med personligt ombud.

Socialstyrelsen ska, inom ramen för en beredningsgrupp bestående av företrädare för de aktörer som berörs av verksamheten, leda och samordna arbetet med verksamheten med personligt ombud.

Socialstyrelsen ansvarar för att det genomförs introduktionsutbildning av personliga ombud.

14 § Socialstyrelsen ska årligen senast den 15 maj till regeringen lämna en lägesrapport om utvecklingen av verksamheten med personligt ombud och en ekonomisk redovisning för det föregående året.

Återbetalning

15 § En kommun som tagit emot statsbidrag är återbetalningsskyldig, om

1. sådana uppgifter som avses i 10 § inte har lämnats, eller

2. bidraget helt eller delvis inte har använts eller inte har använts för det ändamål det har lämnats för.

Socialstyrelsen ska besluta att helt eller delvis kräva tillbaka bidraget om kommunen är återbetalningsskyldig enligt första stycket. Om det finns särskilda skäl för det, får Socialstyrelsen efterge återkrav helt eller delvis.

SFS 2013:522

Bemyndigande

16 § Socialstyrelsen får meddela de föreskrifter som behövs för tillämpningen av denna förordning.

Överklagandeförbud

17 § Beslut enligt denna förordning får inte överklagas.

---

1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2013 och tillämpas första gången i fråga om statsbidrag för år 2014.

2. Äldre beslut gäller fortfarande för statsbidrag som avser tiden före den 1 januari 2014.

På regeringens vägnar

GÖRAN HÄGGLUND

Kjell Rempler
(Socialdepartementet)

7.

Redovisning av 2014 års medel för aktiviteter och social stimulans för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2015-01-09

Dnr VON 2011/0008

Redovisning av 2014 års medel för aktiviteter och social stimulans för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

Notera informationen till protokollet.

Bakgrund

Kommunfullmäktige avsatte i sin budget för 2014 extra medel för ”att de äldres möjlighet att påverka sin dag på våra särskilda boenden ska öka och det sociala innehållet ska utvecklas för allas trevnad”. Mot denna bakgrund beslutade Vård- och omsorgsnämnden att göra en extra satsning om 1 000 000 kronor.

Under första delen av 2015 ansökte och beviljades Enebacken 405 tkr, Solskiftet 298 tkr, Vårdbo 192 tkr och korttidsenheten 105 tkr. I bilagan nedan följer en sammanställning av användningen av 2014 års medel.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

VON 2014-01-28, § 8

Bilagor

1. ”Redovisning av 2014 års medel för aktiviteter och stimulans i vardagen för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten”, 2015-01-09

Anne Simmasgård
Socialchef

Susanne Öhrling
Sakkunnig äldre

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Enebacken, HSB Omsorg

Vårdbo, Attendo

HSB – där möjligheterna bor

Enebackens redovisning av stimulansmedel för år 2014

En meningsfull vardag varje dag på Enebacken 2014

Enebackens äldreboende är ett stort boende för 108 personer. Lägenheterna är fördelade på tre plan med 4 enheter per plan. Vi har använt stimulansmedlen på ett varierat sätt för att ge alla våra kunder *En meningsfull vardag varje dag*.

Då Enebacken har många boende är det viktigt att vi använder våra resurser på bästa sätt, för att på så vis främja alla våra boendes välbefinnande och ge dem ett värdigt liv.

De flesta av våra kunder lever med en Demenssjukdom och är därför i behov av mycket stöd i vardagen.

Som ett led i vårt arbete deltog Enebackens ledningen på Äldredagarna, som genomfördes Älvsjömassan under november. Dessa dagar har givit oss ny energi och bekräftelse på att våra långtgående satsningar på dagliga aktiviteter för våra kunder, som både är i grupp och individuella är rätt.

Vi har under våren utbildat alla våra medarbetare under en heldag i EDEN, som bygger just på dagliga aktiviteter. Aktiviteter kan vara stora och organiserade så som levande musik, bingo, dans. Kunderna kan också stimuleras i de små sakerna såsom att titta på när medarbetarna lagar mat, bakar och gör andra sysslor i köken.

Även i år har vi satsat på våra hisshallar i form av nya möbler på plan två och tre. Ny utsmyckning till alla hissplanen i form av t.ex. nya gardiner och blommor samt inredningsdetaljer. Storbilds-teveapparater är inköpt till plan två och plan tre.

Utan stimulansmedlen från Österåkers kommun hade vi inte kunnat möjliggöra alla förbättringar som nu förgyllt våra kunders liv.

Med denna redovisning vill vi visa vårt arbete som genom era medel gjort detta möjligt.

Nedan följer ett urval från Enebackens fotoalbum 2014 samt några beskrivningar av de aktiviteterna och händelser som ni genom ert bidrag gjort möjligt.

Tack.

Utveckling av utemiljön och trädgården

Kunderna har tillsammans med medarbetarna påtat i trädgården under hela säsongen och sett hur blommor och växter har frodats. Medarbetarna har regelbundet arrangerat fika utomhus och tagit vara på den fina sommaren. Även flera högtider har firats ute i trädgården. Varje torsdag hade vi aktivitet i form av kafferep med möjlighet att hjälpa till med rensningen av vår trädgård.

I år tog vi inte in våra utemöbler förrän i slutet av hösten. Den varma hösten har bidragit till att vi har kunnat ta tillvara på möjligheterna att vara ute.

Tidigt i våras startade vi upp med att så frö och förkultiverade vi våra plantor. Inomhusväxterna planterades om. Aktiviteter genomfördes där kunderna satt och tittade i böcker om växter och diskuterade, samt pratade om minnen omkring hur de hade haft det i sina trädgårdar tidigare.

Vår dagverksamhet Hörnan var också tidigt ute med att plantera potatis och solrosor. Hörnans utemöbler var gamla och slitna så de fick en helt ny sittgrupp med tillbehör.

Kunderna och deras närstående hade önskemål om att vi skulle utsmycka och göra balkongerna mer inbjudande och levande. Eftersom de på så vis lätt kan njuta av spontana utebesök på egna villkor. Balkongerna är lättillgängliga från alla enheter och kunderna/närstående känner sig trygga med att vara ute på dem då de hela tiden kan ha kontakt med medarbetarna på ett naturligt sätt. Något som vi upplevde bidrog till en självständighet och självbestämmande. Balkongerna används mer eller mindre hela dagarna då vädret tillät. Därför blev det naturligt för oss att satsa på balkongerna utifrån önskemålen. Nya sittgrupper, parasoller, blomsterlådor, krukor, mattor, ljusslingor, lyktor mm. Införskaffades.

Denna satsning har givit kunderna känsla av delaktighet genom att få ha sina små egna odlingar med både tomater, gurkor, doftärtor samt olika kryddväxter. De har även själva fått välja olika former av krukor och blomsterlådor till sina blommor. Kunderna har på eget initiativ velat gå ut på balkongerna för att vattna och hålla ordning på odlingarna. Detta har möjliggjort att alla på en enhet har kunnat komma ut och sitta tillsammans med både medarbetare och närstående.

Mat och Kultur

2014 satsade vi helhjärtat på att utforma och använda hisshallarna för kultur och matevenemang. Vi startade upp året med julgransplundring med sedvanliga tillbehör. Med rask takt kom vi till alla hjärtansdag. Det firade vi med pyssel, gelehjärtan samt kaffe med vaniljhjärtan. I mars började vi med fettisdagen då alla fick hembakade semlor. Efter det firade vi kronprinsessans namnsdag med bakelser och flaggvift. Sedan blev det våffeldagen då vi själva gräddade våfflor med sylt och grädde. Påsk firades i flera dagar där maten stod i centrum. Vid valborg var det högtidligt firande med en tre rätters meny. I maj började vi mer frekvent med att vara ute och fika och luncha. Nationaldagen firade vi med Sverigebakelsen till fikar och en mer exklusiv lunch. Dopet av Leonore firades med smörgåstårter och bubbel.

Vi dansade in Midsommar och bjöd på sedvanlig jordgubbstårter och kaffe. Firandet fortsatte sedan med sill och nubbe. I juli hade enheterna grilltillställningar i alla dess former. Värmen bidrog till att vi åt mycke glass och gjorde mycket olika former av fruktdrinkar och annat smått och gott. I augusti hade vi både surströmmingsfirande och kräftsivor. Under september och oktober försökte vi att förgylla tillvaron genom att bjuda på lite extra. I november uppmärksammade vi allhelgonhelgen genom att ha en finare lunch och middag. Under december har vi bjudit på adventsfika till både kunder och närstående. Vi har druckit glögg med pepparkakor och lussebullar mest hela tiden. När vi utsåg vinnande pepparkakshus och klädde hisshallarnas granar så bjöd vi naturligtvis på julmust, glögg och lussebullar. Julen firade vi i tre dagar med jul buffé och traditionell julmat. Nyårshelgen glittrade vi in med en tre rätters meny och bubbel.

Under hela året har vi uppmärksammat helgerna genom att bjuda på finare mat.

Djur på Enebacken

Fågeln Stig blev en ängel och saknaden var stor. Vi bestämde oss då för att köpa in fem söta små kanariefåglar, i olika färger. Vi hade namngivnings ceremoni i hisshallarna med kaffe och tillbehör.

Akvarierna har även i år bidragit med synupplevelser och samtalsämnen för våra kunder och deras närstående. Vi har kunder som känner ett stort engagemang och omsorg om våra fiskar samt fåglarna. Dessa aktiviteter kan inte nog belysas eftersom de ständigt berikar våra kunders och närståendes vardag.

Handledd målning samt målargrupp

Vår arbetsterapeut har under året haft målargruppen och de har träffats en gång i veckan. De använder sig av stativ samt olika färger och dukar. Gruppens antal har varierat under året. Kunderna har uppskattat denna grupp oavsett förmåga och konstnärliga talang. Engagemanget har varit på topp och de har längtat efter nästa tillfälle. Enebacken har haft vernissage från målargruppen en gång på våren med snittar och bubbel och en gång under hösten med samma upplägg.

Spelgrupp

Vår arbetsterapeut leder även en spelgrupp som har träffats varje torsdag. Spelen har varierat utifrån kundernas önskemål och förmåga. Det är fantastiskt att se att vinnarinstinkterna finns kvar och att de verkligen uppskattar att få spela och få en kaffestund tillsammans. Deltagarantalet har varierat, ca 5-10/gång.

Taktilmassage

Diakonissan har regelbundet under året, tillsammans med sjukgymnasten, haft en grupp som fått taktilmassage i solrummet. Vi har införskaffat kuddar, doftljus och annat som bidragit till att stärka upplevelsen för våra kunder. Solrummet är perfekt eftersom upplevelsen kan förstärkas av värmen och vågornas brus.

Bingo

Bingon har som tidigare erbjudits två dagar i veckan. Det är en av våra mest populära händelser i veckan, där många kunder regelbundet deltar. Bingon är ett relativt avancerat spel som kräver både koncentration och fingerfärdighet och med det vill vi säga att våra kunder får både hjärngympa och övning i finmotorik.

Dans

Dansen har vi som tidigare haft två gånger i veckan. Oavsett fysisk förmåga deltar kunder på olika sätt. Många av våra kunder gör sig fina till dansen och ser fram emot att få skaka loss medan andra bara vill komma för att lyssna på musiken och titta på. Musikens rytmer har en positiv effekt på alla oavsett dagsform. Vi har också satsat på levande musik till dansen för att förhöja upplevelsen.

Musik, underhållning musikcirklar

Levande musik är naturligtvis extra uppskattat. Musikerna ger kunderna både syn och hörselintryck som är extra viktigt för personer med funktionsnedsättning. Underhållarna bjuder på sig själva och har anpassat repertoaren efter vår målgrupp. Detta har bidragit till en varierande repertoar som gett alla våra kunder glädje och välbefinnande. Vi har arbetat ute på enheterna med att stärka musikupplevelsorna, med bl.a. nyinköpta musikanläggningar och nya cd-skivor. Vi har sedan i våras haft möjlighet att lyssna på musik även i hisshallarna. Detta har lett till mycket spontan dans och sång.

Kultur och tradition med inriktning på mat

Under hela året har vi tagit tillvara på de högtider och traditioner som våra kunder har firat under sin livstid. Något som bidragit till mycket glädje och skratt. Genom vår egen matlagning har vi dessutom på ett nytt sätt kunnat förstärka firandet av olika traditioner och högtider. Förberedelser av matlagning och bakning har i sig

skapat både reminissens, genom att dofter och smaker väcker minnen, samt naturliga samtalsämnen. Några högtider vi uppmärksammat under året var: Påsk, Trädgårdsinvigningen, Valborgsmässoafton, Nationaldagen, Prinsessdop, Midsommarfirande, Kronprinsessans födelsedag, Kräftpremiär, Internationella dagen för äldre, Kanelbullens dag, Finlands självständighetsdag, Nobeldagen, Advent, Lucia och Jul mm.

Gymnastik

Under 2014 har vi på Enebacken skapat en styrketräningsgrupp för våra manliga kunder. Till denna grupp införskaffade vi olika redskap som t.ex. hantlar. Gymnastik har på sedvanligt sett erbjudits en gång i veckan. Nytt för i år var att vi införde en qigong grupp. Aktiviteterna har anpassats efter kundernas förmåga, behov och önskemål.

Gungstolarna

Under 2014 hade vi ett projekt tillsammans med Röda korsets högskola omkring gungstolarna och dess effekt. Se bilaga.

Till gungstolarna införskaffades ett fibertäcke. Dessa täcken är framtagna för kunder som har svårt att finna ro.

Demensdagarna bidrog till att vi införskaffade två gungstolar med inbyggda musikhögtalare och olika gungprogram. Stolarna kan man både sitta eller ligga i. Gungstolarnas utformning och funktion bygger på forskning kring Demens. Vi upplever att de har haft en lugnande effekt på alla som använt dem.

För våra mest oroliga kunder har gungstolarna gett en mycket god effekt som också varat en längre stund efteråt. Gungstolarna har även uppskattas av våra närstående och en del har till och med använt dem själva.

Många av våra kunder är långt gångna i sina sjukdomar och lever i ett palliativt skede. För denna grupp, som inte har möjlighet eller ork att delta i andra aktiviteter, har gungstolarna verkligen varit värdefulla.

Gungstolarna står på en hjulplatta som gör dem möjliga att förflytta om någon vill använda en gungstol i sin lägenhet istället för i hisshallen.

Utveckling av lånotek och demenshjälpmedel

Vår kioskvagn har vi nu utökat med vårt lånotek, denna vagn går vi runt med två gånger i veckan. På detta lånotek kan kunderna nu låna demenshjälpmedel i form av demensdockor, demensdjur, böcker, Dvd bildspel, bowling (inne).

Dessa hjälpmedel har använts dagligen inne på enheterna och är riktigt uppskattade av både medarbetare och kunder.

Utflykter

Upplevelsen av vad miljöombyte och utflykt innebär är mycket varierande beroende på våra kunders dagsform och hälsa.

Vi har ändå under året haft flera utflykter bland annat Vitsippeutflykt, Cirkus, Handelsträdgården, Centrum samt dagliga promenader med varierande utflyktsmål.

Medarbetare har bidragit med stort engagemang och tålamod för att få allt att gå ihop. Det krävs en omfattande planering kring alla utflykter samt enorma personalresurser då de kunderna som orkar följa med behöver extra trygghet och stöttning i nya miljöer. De flesta kunderna har dock inte velat eller orkat åka iväg, utan de har uttryckt en önskan om att få vara hemma i sin trygga miljö.

För att ge dessa kunder en upplevelse av utflykt och miljöombyte har vi satsat mycket på aktiviteter i hisshallarna samt i stora och lilla salongen. En av våra stora lokala utflyktsmål har varit till solrummet, som är mycket uppskattat.

De större utflykter vi har gjort har varit uppskattade av de kunder som orkat följa med.

Åkersberga 2015-01-05

*Anette Josefsson & Isabelle Ankarfjärd Jäger
Verksamhetschefer på Enebacken*

REDOVISNING AV STIMULANS MEDLEN FÖR "EN MENINGSFULL DAG VARJE DAG" på Enebacken 2014

Aktivitet	Inköp av l	I grupp	deltagare	kostnad
Utveckling av utemiljö och trädgård	Utemöbler, blommor för inomhus och utomhus, jord, kryddor, redskap, ljusslingor, fröer, filter, segel, parasoller, balkongmattor, krukor och planteringslådor.	Promenader både enskilt och i grupp. Varje torsdag organiserad fika i trädgården, sommarhalvåret. Fester i trädgården och på balkongerna.	108	100 00
Lånatek och demenshjälpmedel	Dockor, hundar, grisar, filmer, Cd skivor, tidningar, fibertäcket	Alla demenshjälpmedlen används dagligen. Musik spelas dagligen i hisshallarna och på enheterna.	108	40 000
Målning och material	Målardukar, färg, stativ, penslar mm.	1 – 2grupper i veckan	7/grupp	20 000
Musik och underhållning	Olika artister och musikgrupper, CD spelare, Cd skivor	I stora salongen och i hisshallarna	108	50 000
Utflykter	Cirkus, Vitsippeutflykt Individuella utflykter och i grupp. Gungstolarna, solrummet, trädgården, balkongerna, hisshallarna och stallet.	Både i grupp och individuellt	108	70 000
Kultur och traditioner med inriktning på mat	Högtidliga middagar vid storhelger, alkoholhaltiga drycker, Bakelser och tårtor, snittar,	Både i grupp och individuellt	108	60 000

	mat till grillning, kräftor och andra skaldjur, smörgåstårter, bufféer			
Akvarieleasing	Akvarieleasing och fåglar med tillbehör, mat till djuren		108	60 000
Spelgrupp	Nya spel och kortlekar	1-2 grupper/vecka	7st/grupp	5000

+

HSB – där möjligheterna bor

Ergonova Gungstol

Fältstudier under veckorna 42-50, 2014.

Projektledare

Isabelle Ankarfjärd Jäger

Projektmedarbetare

I samarbete med Röda Korsets Högskola

Sjuksköterskestudenterna

Josefin Gustavsson
Pourandokht Gholamrezaci
Mariella Gustafson

HSB – där möjligheterna bor

Bakgrund:

På Enebackens äldreboende finns det nio enheter som är inriktade på dementa med olika demensdiagnoser. Vi har många olika aktiviteter som stimulerar och bevarar kundernas förmåga, till daglig aktivitet. I personalgruppen finns det både sjuksköterskor och undersköterskor med specialist kompetens inom demens området, och fortbildning för medarbetarna sker kontinuerligt.

Det finns perioder när vi har kunder som har ett utåtagerande beteende, och som har ångest. Dessa kunder kräver att medarbetarna har kompetens att bemöta ett utåtagerande beteende. Många av dessa kunder har mediciner som hjälper dem att dämpa den värsta aggressionen/ångesten.

Under demensdagarna i Karlstad 2013 kom vi i kontakt med gungstolen Ergonova, senare under försommaren leasade vi två gungstolar till Enebacken. Ergonova är framtagen och utprovad för äldre med demenssjukdomar. Gungstolen Ergonova sägs kunna hjälpa de dementa som är utåtagerande eller har ångest att komma till ro utan att behöva ta en massa lugnande läkemedel som kan ha biverkningar i form av dåsighet/trötthet.

Syfte:

Är att ta reda på om vi genom ett systematiskt användande av gungstolarna kan minska våra kunders oro och ångest, samt om vi kan minska den typen av läkemedel.

Metod:

Under veckorna 42-50 kommer sjuksköterska studenterna ingå i en fältstudie. Sjuksköterskestudenten kommer att tilldelas en kund, som de kommer följa enligt ett schema.

Under projekt tiden kommer Sjuksköterske studenterna att observera kundens **sinnes stämning innan och efter behandlingen i gungstolen, för- eller eftermiddag, hur länge kunden låg i gungstolen, hur länge effekten kvarstod efter att kunden kom upp ur gungstolen**. Sjuksköterske studenterna kommer att tilldelas en handledare på det plan som man gör sin praktik och kunden som varje student tilldelas kommer att befinnas sig på antingen plan 1, 2 eller på plan 3.

Se bilaga scheman

HSB – där möjligheterna bor

Resultat:

Sammanställning av schemana

Sammanställning av plan etts schema. Schemat för denna kund innebar att kunden har fått komma till gungstolen en gång under förmiddagen. Kunden på plan 1 var en kund med en del oro och svårigheter att uttrycka sig verbalt. Det fanns dagar då denna kund var orolig innan denne fick komma och villa under 15-20 minuter i gungstolen, och där projektarbetaren noterade att kunden kom till ro efter en stund i gungstolen. Mot slutet av projektperioden hände det att kunde somnade i gungstolen och sov där under en timme. Projektarbetaren kunde se att effekten av behandlingen i gungstolen kvarstod flera timmar efter behandlingen.

Sammanställning av plan tvås schema. Schemat för denna kund innebar att kunden fick komma till gungstolen varannan dag både för och eftermiddag. Kunden på plan 2 var en kund med oro och periodvis ångest, denna kund har även tendenser till att vara utåtagerande. Den här kunden var ofta orolig på morgon och förmiddagen innan behandlingen i gungstolen. Kunden fick behandling under ca 20 minuter vid varje tillfälle. Projektarbetaren noterade att kunden blev lugnare och upplevdes mindre utåtagerande, effekten kvarstod fram till tidig eftermiddag, projektmedarbetaren noterade att vid två tillfällen under projekttiden var kunden så orolig och utåtagerande att projektmedarbetaren inte kunde genomföra behandlingen i gungstol, sjuksköterskan tillkallades och kunden fick sin vid behovsmedicin. När kunden hade kommit ner i varv försökte projektmedarbetaren på nytt med behandlingen i gungstol och då kom kunden till ro. Effekten var kvarstående resten av dagen vid dessa två tillfällen. De dagar när kunden fick behandling, i gungstolen både för och eftermiddag kunde projektmedarbetaren se att effekten kvarstod många timmar efter avslutad behandling. Vid ett tillfälle ha kunden själv önskat få komma till gungstolen, vid detta tillfälle var kunde lugn innan och effekten kvarstod fram till innan middagen.

Sammanställning av plan tres schema, schemat för denna kund innebar att kunden fick behandling i gungstolen både för och eftermiddag. Denna kund är en "vandrare" kunden har mycket oro och ångest, kunden har periodvis haft svårt att komma ner i varv. Vid fem tillfällen ville inte kunden ha behandling i gungstolen på eftermiddagen, projektmedarbetaren uppgav att det vid dessa tillfällen inte hade gått mer än 3½ timma innan man fråga kunden igen om gungstolen. Vid två tillfällen behövde kunden ligga och villa längre in på förmiddagen, så dessa två dagar, genomfördes behandlingen i gungstol enbart en gång på eftermiddagen. Projektmedarbetaren uppgav att kunden allt som oftast var orolig och vandrade under eftermiddagarna innan behandlingen i gungstolen, och att kunden somnat vid tre tillfällen i gungstolen under eftermiddagen. Dessa dagar kvarstod effekten hela kvällen. Man upplevde att kunden fick ett lugn i kroppen.

HSB – där möjligheterna bor

Resultatdiskussion:

Alla våra kunder är olika och har således olika behov (dessa behov kan skilja sig från dag till dag och stund till stund) vilket innebär att vi som arbetar med gungstolarna måste anpassa schemat efter våra kunder och deras behov.

De vi såg generellt var att alla oavsett schema hade nytta av att få behandling i gungstolen, vi såg också att det finns en vinst i att använda gungstolarna på ett mer systematiskt sätt där kunden fick in gungstolen som en rutin i sin vardag.

I projektet hade vi valt ut kunder som i grunden är oroliga och har ångestproblematik, eller som vandrar. Oftast var dessa kunder oroliga med ångest eller vandrade innan de fick behandling i gungstolen.

Oavsett vilket schemat kunden hade, kunde vi se att effekten efter behandlingen i de allra flesta fallen kvarstod i flera timmar efter behandlingen. Kunderna upplevdes som lugnare och mer tillfreds med sin tillvaro.

Resultat konklusion:

De allra flesta kunderna på Enebacken skulle kunna ha behållning av behandling i gungstolarna. Det är viktigt att varje enskild kunds behov får styra i vilken omfattning som behandlingarna ska ske.

REDOVISNING AV "EN MENINGSFULL DAG VARJE DAG" 2014, Solskiftets äldreboende

Aktivitet	Individuell	I grupp	Antal deltagare	Kostnad material och bemanning
<p>"Sinnenas trädgård" + hönsgård, material och bemanning <i>Resultat: Arbetet med att förvandla vår gemensamma "innerträdgård" till en trädgård för sinnena har pågått större delen av sommaren. Två äppelträd har planterats, liksom vinbärsbuskar, jordgubbsplantor, doftande örter, tulpanlökar m m. Ett litet potatisland finns nu också och en liten fontän för att skapa ljudet av porlande vatten. I år har vi haft en hönsamma och tio kycklingar som vuxit upp hos oss, till glädje för våra kunder. Eftersom detta nu blivit ett signum för Soläbo har vi byggt ett riktigt höns hus inför kommande somrar. En paviljong som skydd för alltför stark sol har också inhandlat till våra boende.</i></p>	X	X	40 - 50	<p>Personal: 8000 kr Inköp av växter, plantor, höns hus, fontän, paviljong m m : 15000 kr Kostnader för höns slån o höns mat: 2000 kr</p>
<p>Husens trädgårdar, material och bemanning <i>Resultat: Samtliga "husträdgårdar" har utrustats med paviljonger med soltak som till advent utrustades med ljusslingor för att skapa ljus och adventsstämning. En del trädgårdsredskap, jord, färg, nya plantor och lökar inhandlades så att plantering kunde ske under försommaren.</i></p>	X	X	40 - 50	<p>Material: 10000 kr</p>
<p>Sång- och musikunderhållning m m i Salongen <i>Resultat: Minst en gång/månad har vi haft sång- och musikartister här. I år har</i></p>		X	35 - 40	20000 kr

<p>variationen varit större än tidigare år, jazz, dragspel, nyckelharpa/stråkar, Elvis/gospel, barn- och pensionärskör, ungdomar från Musikhögskolan, pianobar m m. I november bytte vi ut musiken mot en bildvisning/föredrag om Sri Lanka som blev mycket uppskattat. Vi har också köpt in specialsivor för att kunna ha spontana sångstunder (karaoke med rullande text på filmduken, sång och musik att sjunga med i), mycket uppskattat. Vi har också testat dans som aktivitet, detta kommer att bli ett återkommande inslag nästa år.</p>				
<p>Tidningshörnan Resultat: Vi prenumererar på två dagstidningar och ett par veckotidningar till vår tidningshörna i Salongen. Där finns också de lokala gratistidningarna, Metro och andra informationsskrifter från kommunen. I tidningshörnan möts våra piggaste kunder dagligen och läser och resonerar om artiklarna.</p>	X		15 - 20	Prenumerationer: ca 10000 kr
<p>Fest och firande, dam-/herrklubb, frukostbuffé – förtäring och material Resultat: Flera gånger under året har vi haft kalas i Salongen, men också i respektive hus. Vi hade tårtkalas till vår nystartade tradition Tulpanfesten (med underhållning av Uppstråk), sommarfest där vi skålade in sommaren med bubbel och dragspelsmusik. Midsommarfirande med extra mycket delikatesser och grillat. Potatisfest med sill och nubbe för att nämna några av Salongskalasen. I respektive hus</p>		X	30 - 40	22000 kr

<p>har storhelgerna förgyllts med extra gott och lite vin till maten för dom som så önskat. Dam-/herrluncher och frukostbuffé i Salongen har ännu inte kommit igång, men ligger kvar i framtidsplanerna..</p>				
<p>Bio- och sportbar Resultat: Sedan början av året har vi haft bio med kaffe och snacks i Salongen en gång/vecka. Det som visats har varit allt från filmer som Monica Z till Åsa-Nisse. Ett välkommet inslag i vårt aktivitetsutbud. Vi har dock inte lyckats få till tekniken ännu för att också ha sportbar eller storbildsvisning av t ex Nobelfest och andra spännande TV-utsändningar. Det ligger i framtidsplanerna.</p>		X	15 - 20	Material o fika: 2000 kr
<p>Kafé Resultat: Vår kaféhörna används dagligen av fikasugna boende och anhöriga. Kaffe m m finns alltid i vår automat , ofta med nybakat fikabröd till.</p>	X	X	20 - 30	Material: 8000 kr Personal: ca 8000
<p>Utflykter Resultat: Ett antal av våra kunder deltog i Seniorernas dag på Ekbacken och var på Cirkus i augusti. Vi lyckades också få tio genrepbiljetter till teaterföreställningen "Amerac AB". Vid dessa tillfällen har vi tagit in extra bemanning och stått för transportkostnader.</p>	X	X	15	Personal: 12000 kr Transporter: 2000 kr
<p>Bemanning Solklart, promenader, spel och kaféaktivitet Resultat: Det sociala företaget Le Mats avknoppning Solklart aktivitetsservice har funnits hos oss tre eftermiddagar/vecka</p>		X	20 - 30	Personal: 140000 kr Material: 2500 kr (bakmaterial)

<i>hela året (utom under tre veckors isolering p g a vinterkräksjuka – kostnaden hade vi dock i alla fall). Dom har, precis som höns och kycklingar, blivit ett självklart inslag hos oss och väldigt uppskattade av våra kunder. Varje vecka sköter dom bingo, bio, spel och promenader för dem som önskar. Då serveras också hembakat till kaffet.</i>				
Målargrupp <i>Resultat: Detta är en mycket uppskattad och välbesökt aktivitet varje måndag, många deltar också utan att själva måla. De två timanställda som håller i gruppen skapar en trivsamt stämning, med skön musik och mycket mänsklig värme.</i>		X	15 - 20	Personal: 18000 kr Material: ca 7500 kr
Taktil massage <i>Resultat: Varje måndag erbjuds taktil massage till våra kunder under större delen av dagen (samma personal som håller i målargruppen). Oftast individuellt, men under sommaren i mindre grupper ute i vår Sinnesträdgård.</i>	X	X	25 - 30	Personal: 123000 kr Material: 2500 kr
Spel, korsordstidningar <i>Resultat: Solklart har försetts med ett antal lämpliga spel och för dem som tycker om att lösa korsord finns korsordstidningar att tillgå.</i>	X	X	20 - 25	Material: 2500 kr

Allmänt: Undertecknad har sedan jag började här lagt en hel del tid på att skapa en bra aktivitetsverksamhet med hjälp av stimulansmedlen (plus lite till) och idag har vi, förutom de ovan uppräknade aktiviteterna, också flera gånger i veckan aktiviteter som är mer av karaktären fysisk träning. Aktivitetsutbudet stöts och blöts regelbundet både med våra kunder och vår personal och under den period när vi drabbades av vinterkräksjuka och var tvungna att isolera våra kunder i respektive hus var saknaden av aktiviteterna stor. Sammanställningen visar att vi förutom stimulansmedlen använt 100000 kronor till samt mycket av min tid till att våra boende ska ha något meningsfullt att förgylla dagarna med. Resultatet av

brukarundersökningen i mars visade också på ett skapligt lyft i nöjdhet över både aktiviteter och miljö hos våra kunder, vilket vi tar som ett kvitto på att vi är på rätt väg.

Synpunkter inför framtiden: Något som skulle höja kvaliteten/kontinuiteten i vår aktivitetsverksamhet vore om en del av stimulansmedlen fick användas till att projektanställa en Salongsvärdinna. Att bara förlita sig på timanställda gör verksamheten skör och kräver en hel del administrativ tid som också kostar, men inte syns i den ekonomiska sammanställningen ovan. Att inte heller veta år från år ifall stimulansmedlen kommer att finnas kvar är en hämsko i den långsiktiga planeringen. Att bygga upp den här typen av verksamhet så att den anpassas efter kundernas önskemål tar tid och att inte veta vad som händer nästa år med stimulansmedlen gör att planeringen inför kommande år stannar upp. Om denna ”Träffpunktsverksamhet”, som det faktiskt är idag, försvann skulle våra kunder bli mycket besvikna.

141211 Helén Jaktlund, enhetschef

Redovisning av medlen för "En meningsfull dag varje dag" på korttidsenheten 2014

Målet med aktiviteterna på korttidsenheten är att patienterna ska känna meningsfullhet och delaktighet. De flesta aktiviteter sker i grupp, vilket bidrar till en förbättrad social miljö, för dem som väljer att delta. Vi varierar våra aktiviteter utifrån årstid, väder, patienternas önskemål och vad arbetsterapeut tillsammans med sjukgymnast bedömer är lämpligt. För att kunna genomföra detta är aktivitetspengarna avgörande. Vi försöker disponera pengarna så att det ska ge så mycket meningsfullhet för patienterna som möjligt. Aktiviteterna blir också en del i rehabiliteringen för många.

Vi har under vår/sommar använt aktivitetspengarna till att köpa in nya parasoll, för att patienterna ska kunna vara utomhus trots värme och sol. Vi har haft aktivitetsgrupper utomhus då vi suttit i grupp och haft allt från frågesport till tidningsläsning. Vi har även haft aktivitetsgrupper utomhus såsom boule och kubb. Detta har många patienter uttryckt som meningsfullt. De får använda sig av sina fysiska förmågor samt att det är stimulerande för deras sociala miljö, de får ett socialt sammanhang att delta kring.

Vi har haft ett antal musikunderhållningar under året. Bland annat har vi haft Linda Rapps musikshow hos oss, vilket har varit otroligt uppskattande av många patienter. Vi har satt upp informationsblad ett tag innan uppträdandet, vilket inneburit att många patienter har haft något att se fram emot. Vi har även tagit oss till Kyrkligt centrum för musik och mat, där vi tack vare aktivitetspengarna kunnat betala för detta samt fått med någon extra personal om det behövts.

Vi har köpt in en ugn för att kunna baka tillsammans med patienterna. Det har varit uppskattat av patienterna att delta i både bakningen och fikastunden efteråt, det har även gett en härlig doft av nybakat på avdelningen.

Under våren och sommaren har vi planterat både blommor och tomatplantor på Korttidsenheten. Patienterna har fått delta utefter deras fysiska förutsättningar, några patienter har deltagit enbart genom att vara en del i det sociala sammanhanget, andra har själva planterat. Vi har planterat utomhus samt inomhus, patienterna har sedan varit engagerade i att vattna samt plantera om, vilket blivit ett gemensamt samtalsämne dem emellan.

Vi har fått en ny medarbetare tack vare aktivitetspengarna, han heter Jonatan och går i gymnasiet. Han kommer till oss några timmar på helgen och har aktiviteter tillsammans med patienterna, vilket varit otroligt uppskattat. Jonatan har fått några dagar introduktion tillsammans med arbetsterapeut Jessika Svensson. Då har en söndag fått innehåll av tillexempel film och frågesport där patienterna samlats och umgåtts tillsammans med varandra och Jonatan.

När vi närmade oss jul har vi handlat in blommor till julgruppsplantering och varor till julbakning och jul-/nyårsfirande.

Vi avslutade år 2014 med att köpa in en ny julgran som pryder matsalen och ger en julkänsla till våra patienter. Granen pryds av nya ljusslingor och en stjärna i toppen. Att klä granen har varit en meningsfull aktivitet där många patienter samlats, de får en social miljö där julkänslan är närvarande.

Vi hoppas få fortsätta och göra 2015 till ett ännu bättre år med meningsfulla aktivitetsgrupper och patienter som känner en delaktighet tillsammans i en social miljö. Vi vill utveckla vår uteplats som behöver ett lyft. Vi vill också fortsätta att ha Jonatan hos oss, för att kunna ha aktivitetsgrupper även på helgerna.

Deltagande på aktiviteter på Korttidsenheten:

- Boule – Mellan 3 - 10 deltagare och ett medelvärde på 6 deltagare.
- Kubb – Mellan 3 – 6 deltagare och ett medelvärde på 5 deltagare.

- Tidningsläsning – Mellan 2 – 8 deltagare och ett medelvärde på 5 deltagare.
- Tipspromenad – Mellan 3 – 10 deltagare och ett medelvärde på 6 deltagare.
- Promenadgrupp – Mellan 2 – 5 deltagare och ett medelvärde på 4 deltagare.
- Plantering/vattning – Mellan 4 – 9 deltagare och ett medelvärde på 5 deltagare.
- Frågesport/spel – Mellan 3 – 12 deltagare och ett medelvärde på 6 deltagare.
- Firande/underhållning/kyrkligt centrum– Mellan 2 – 16 deltagare och ett medelvärde på 10 deltagare.
- Baka – Mellan 1 – 10 deltagare och ett medelvärde på 6 deltagare.
- Film – Mellan 3 – 12 deltagare och ett medelvärde på 7 deltagare.

Detta har framkommit genom att antalet deltagare på aktiviteterna har dokumenterats månadsvis under året.

Jessika Svensson
 Leg. Arbetsterapeut
 Korttidsenheten, Österåkers Kommun
 15/12 2014

Ekonomisk redovisning Korttidsenheten

Preliminär omfördeln. i början av året 2014

Pren. av en dagstidning samt två veckotidningar musikunderhållning och musikstunder Aktivitetsmaterial och spel bakning kaffestunder/måltidsutveckling utevistelse i trädgården/trädgårdsmaterial utflykter i grupp samt indiv. utflykter/personal
---

Redovisning av Österåkers aktivitetsmedel 2014, Vårdbo, Attendo

Många är de aktiviteter som har gett de boende på Vårdbo och dagverksamhetens gäster en meningsfull tillvaro i vardagen. Aktiviteterna syftade till att speciellt ta fram måltidernas och måltidsmiljöns betydelse.

På Vårdbo fick aktivitetsgruppen i uppgift att planera för dessa aktiviteter som engagerade de boende både individuellt och i grupp.

Individuellt i den form att varje boende hade en möjlighet att med sin kontaktman, feriearbetare eller aktivitetsbiträde ta en fika på café Smörkransen och en lunch på restaurang Klappbryggan. 20 personer fikade på Smörkransen och 30 personer intog lunch på Klappbryggan.

Aktivitetsgruppen tillsammans med kostgruppen planerade och genomförde de fester som uppmärksammade olika helger och olika kulturer. Ett viktigt inslag var också att se till att miljön runt måltidsplatsen var tilltalande med rätt dukning.

Olika trubadurer gjorde festerna trevliga. Det var Bruno Picano som sjöng franska chansoner på den franska temamiddagen med 45 deltagare (inberäknat boende, dagverksamhetens gäster och närstående). Övriga trubadurer var bl a Arne, Fredrik Furu, Jonas Backman, Lasse, Bertil, Carlos och italienaren Pino.

Utöver den franska temamiddagen ordnade vi trerättersmiddagar på Nyårsafton (30 pers.), italienska temamiddagen (50 pers.), Nobelfesten (35 pers.).

Buffé bjöds det på påsken (55 pers.), midsommar (50 pers.), kräftskiva (55 pers.), Aleksis Kividagen (55 pers.) och jul lunch (55 pers.)

I juli ordnade vi på en chokladprovning där 55 personer deltog. Utöver provningen fick varje gäst en presentpåse med handgjord konfektyr.

Pub aftnar med ost och vin, öl och tilltugg har hållits regelbundet. Vår aktivitetsledare har samlat en grupp på 10-15 personer.

Uppföljning av aktiviteterna har gjorts bland våra äldre och resultatet har blivit att man har uppskattat maten och sången. Det har funnits en anledning att klä sig till fest. De närstående som har deltagit har fått en feststund tillsammans med sin maka/make eller förälder.

Utöver dessa aktiviteter har vi fortsatt att hyra akvarier till plan ett och två och prenumererat på SvD och DN. Detta till en kostnad på ca 8000 kr för prenumerationserna och 30000 kr. för akvarierna.

Bifogat finns några bilder från aktiviteterna!

8.

Fördelning av 2015 års medel för aktiviteter och social stimulans för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2015-01-13

Dnr VON 2011/0008

Fördelning av 2015 års medel för aktiviteter och social stimulans för boende på Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. bevilja Enebacken 405 000 kronor
2. bevilja Solskiftet 298 000 kronor
3. bevilja Vårdbo 192 000 kronor
4. bevilja korttidsenheten 105 000 kronor
5. Användningen av 2015 års medel ska redovisas i januari 2016.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i sin budget för 2015 avsatt medel för ”att de äldres möjlighet att påverka sin dag på våra särskilda boenden ska öka och att det sociala innehållet ska utvecklas till allas trevnad”. Vård- och omsorgsnämndens satsning på aktiviteter och social stimulans under 2014 har fallit väl ut och mot denna bakgrund beslutade nämnden att även under 2015 göra en extra satsning på sammanlagt 1 miljon kronor där Enebacken, Solskiftet, Vårdbo och korttidsenheten haft möjlighet att söka medel för att bidra med ökad stimulans i vardagen för de boende. Sakkunnig har garnskat inkomna ansökningar och tagit fram ett förslag på fördelningen av medlen enligt bilagan nedan.

Förvaltningens slutsatser

Förvaltningen föreslår att Vård- och Omsorgsnämnden beviljar Enebacken 405 000 kronor, Solskiftet 298 000 kronor, Vårdbo 192 000 kronor och korttidsenheten 105 000 kronor. I informationen om möjligheter att söka medel för att utveckla det sociala innehållet för de boende uppmanade nämnden verksamheterna till nytänkande och idériokedom samt att tillgodose både individuella och gemensamma aktiviteter vilket har beaktats i ansökningarna. I årets information har nämnden uppmanat verksamheterna att särskilt prioritera utemiljö och utevistelse med inriktning på fysisk aktivitet.

Tidigare beredning och beslutsunderlag

VON 2014-01-28, § 9

Bilagor

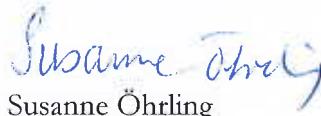
1. ”Förslag till fördelning av medel för en meningsfull dag varje dag 2015”, 2015-01-13

Tjänsteutlåtande

Anne Simmasgård
Socialchef

Susanne Öhrling
Sakkunnig äldre

Expedieras

Produktionsstyrelsen

Enebacken, HSB Omsorg

Vårdbo, Attendo

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2015-01-13

Förslag till fördelning av medel för "En meningsfull dag varje dag" 2015

Förvaltningen föreslår att Enebackens äldreboende tilldelas 405 000 kronor för

• Utveckling av utemiljön, trädgård, leasing av t.ex. höns	110 000 kr
• Demenshjälpmedel	50 000 kr
• Utflykter, individuella och i grupp	70 000 kr
• Musik, underhållning	50 000 kr
• Kultur och traditioner	60 000 kr
• Akvarieleasing till samtliga plan	65 000 kr

Förvaltningen föreslår att Solskiftets äldreboende tilldelas 298 000 kronor för

• Taktill massage samt material	114 000 kr
• Utflykter efter de boendes önskemål	15 000 kr
• Tidningshörna, prenumerationer	12 000 kr
• Spel, korsordstidningar	2 000 kr
• Sång- och musikunderhållning, förtäring	20 000 kr
• Målargrupp, material	25 000 kr
• Fest/firande, dam-/herrlubb, frukostbuffé, material	20 000 kr
• Bio- och sportbar, utrustning/förtäring	5 000 kr
• Café, utrustning, förtäring	25 000 kr
• Utveckling av "Sinnenas trädgård", material	50 000 kr
• Utveckling av husens trädgårdar, material	10 000 kr

Förvaltningen föreslår att Vårdbo tilldelas 192 000 kronor för

• Prenumeration av två dagstidningar	8 000 kr
• Högtidsfirande, dans, bingo, pubafton	10 000 kr
• Utflykter	35 000 kr
• Utveckling av utemiljön, växthus och plantering	40 000 kr
• Femkamp	5 000 kr
• Massage	45 000 kr
• Akvarieleasing plan 1 och 2	30 000 kr
• Djurens dag	7 000 kr
• Finsk temadag "Alexis Kivi/finska litteraturens dag"/trubadur	12 000 kr

Förvaltningen föreslår att korttidsenheten tilldelas 105 000 kronor för

• Prenumeration av en dagstidning och två veckotidningar	5 000 kr
• Musikunderhållning inomhus/utomhus	10 000 kr
• Sällskapsspel inomhus/ frågesport, bingo och spel utomhus/ boule, kubb	16 000 kr
• Utevistelse i trädgården - trädgårdsmaterial	10 000 kr
• Bakning till kaffestunder	10 000 kr
• Utflykter i grupp samt individuella och i grupp	35 000 kr
• Grupp gymnastik inomhus och utomhus	15 000 kr
• Filmvisning	1 000 kr
• Djurens dag	2 000 kr
• Tipspromenad	1 000 kr

Observera att medlen inte får användas till ordinarie arbetstimmar.

9.

**Uppföljning av Runö bostad med särskild
service LSS**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-12-30

Dnr VON 2014/0093

Uppföljning av Runö bostad med särskild service LSS

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

Godkänna rapport efter uppföljning av verksamheten vid Runö servicebostad

Bakgrund

Produktionsstyrelsen driver på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden verksamhet vid servicebostaden Runö. Verksamheten bedrivs enligt lag om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS. Det finns en beställning som reglerar uppdraget. Verksamheten är ålagd att följa de lagar, regler och föreskrifter som finns utfärdade som rör området.

Förvaltningens slutsatser

Medicinskt ansvarig sjuksköterska och sakkunnig inom funktionshinder har under hösten 2014 gjort uppföljningsbesök vid Runö servicebostad. Vid uppföljningen framkom att verksamheten arbetar för att uppfylla de lagar och regler som reglerar innehållet i verksamheten. Vissa förbättringsområden finns med i verksamhetens planering för 2015. Ingen särskild uppföljning görs av dessa utan det sker vid nästa ordinarie uppföljningstillfälle.

Bilagor

1. Uppföljning av Runö servicebostad 2014-12-17
2. Granskning av hälso- och sjukvård vid Runö servicebostad

Birgitta Almén

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Sara Eriksson

Sakkunnig funktionshinder

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2014-12-17

Uppföljning av Runö gård bostad med särskild service för vuxna LSS

Sammanfattning

Verksamheten vid Runö gård servicebostad uppfyller i stort de krav som ställs i lagar och beställningar. Man arbetar för att tillgodose de boendes behov av stöd och omsorg, vilka skiftar mycket.

Det finns en medvetenhet hos ledning och personalgrupp kring att arbeta med vidareutveckling. Man har kommit långt vad gäller verksamhetsplanering och dokumentation. Det finns förbättringsmöjligheter, t ex att utveckla genomförandeplaner och mål samt att arbeta för att fler anställda ska ha en grundutbildning för området. Detta ingår i verksamhetens planering för det kommande året.

Uppföljning görs vid nästa ordinarie uppföljningstillfälle.

Bakgrund

Produktionsstyrelsen driver på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden bostad med särskild service enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, vid Runö gård stöd och service. Det är en servicebostad. Innehållet i verksamheten regleras av en beställning samt av lagar och föreskrifter. Sakkunnig inom funktionshinder och medicinskt ansvarig sjuksköterska har gjort en uppföljning av verksamheten.

Lokaler

Runö servicebostad är belägen i ett bostadsområde cirka 1 km från Åkersberga centrum. De boendes lägenheter, 14 st., är utspridda i närområdet och det finns en lägenhet som används som gemensamhets- och personalutrymme. Det gemensamma utrymmet är relativt litet och rymmer inte alla boende om de skulle vara där samtidigt. Användningen av det gemensamma utrymmet har ökat under de senaste åren.

Personal

Det finns 7,19 tjänster på Runö. Det är 8 personer som arbetar på schema. Åldern är blandad i personalgruppen. Rekrytering upplevs av enhetschefen vara svår, att hitta de med rätt utbildning och erfarenhet. Exempel på utbildning som söks är vårdare, mentalskötare, vårdprogrammen, undersköterska, förskollärare eller barnskötare. Tre personer i personalgruppen har inte formell grundutbildning. Alla har en egen kompetensutvecklingsplan, där personal och ledning planerar att kombinera utbildningar så att rätt kompetens uppnås. I produktionsförvaltningen pågår ett

arbete med kompetenskartläggning och under 2015 ska man undersöka valideringsmöjligheter. Personlig lämplighet är viktigt, med det menar verksamheten att man kan känna av behov, vara lugn, säker och flexibel.

Handledning används för dialog kring målgruppens behov.

Arbetsmiljömässigt finns vissa risker kopplade till målgruppen och ensamarbete. Man planerar vilken personal som går hem till vilka boende utifrån lämplighet och önskemål från den boende. Det finns riskbedömningar upprättade och rutiner är anpassade efter det.

Bemanningen är tre till fyra personal på kvällstid, en på morgonen och en på dagtid. Personal och ledning upplever att bemanningen är tillräcklig för att utföra det som ska utföras. Viss flexibilitet finns också för att göra aktiviteter, även om det är lättare om den boende framför önskemål i förväg. En schemaförändring är planerad där det blir viss förstärkning på kvällstid. Problem i bemanningen uppstår oftast då det sker oplanerad frånvaro, t ex pga sjukdom.

Ledningen är närvarande och finns på plats i verksamheten. Det finns en samordnare och en enhetschef som har ansvar för tre boendegrupper. Personalen upplever att det är lätt att få stöd och råd när det behövs. Det är tydligt för personalgruppen vilket ansvar samordnare respektive enhetschef har.

Boende

Det är 14 personer som bor i Runö servicebostad. De är i åldrarna 22-48 år. Den vanligaste funktionsnedsättningen är Aspergers syndrom. Andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar är också representerade, liksom viss psykiatrisk problematik. Alla utom två personer bor i det direkta närområdet. Tre personer har eget bostadskontrakt. Bland de boende finns de som lever i familj, även med hemmavarande barn.

Ett aktivt arbete pågår för att minska antalet personal som den boende möter och öka kontinuiteten i stödet. Ibland sker detta naturligt, då en boende kan ha lättare att ta emot stöd från en särskild person ur personalgruppen.

Stöd i vardagen ges, t ex att komma upp på morgonen, städa, matlagning. Det handlar också om stöd i sociala kontakter, att komma till hälso- och sjukvård samt att fungera i andra sammanhang. Antalet kontakter per vecka är olika för de olika boende. Vissa har stöd någon eller några gånger i veckan, men med telefonkontakter däremellan, andra har stöd varje dag. Man arbetar mycket med att underlätta vardagen och göra den begriplig. Ibland händer det att boende söker stöd på natten. Då är personalen tillgänglig och kan även gå hem till den boendes lägenhet om det behövs.

Alla de boende har någon form av daglig verksamhet eller praktik eller liknande. Ekonomin sköter alla boende själva, med ett undantag där personalen ger mer stöd. Nästan alla har god man eller förvaltare.

När de boende vill ha stöd till eller med någon aktivitet så ordnar personalen det. Det fungerar bäst om det planeras med lite framförhållning, men personalen försöker även tillgodose önskemål som uppkommer plötsligt. Det finns möjlighet att stärka upp i verksamheten med vikarier när det behövs. Exempel på aktiviteter som genomförs är fika, gå på bio, åka tåg, gå ut och äta och gå på

sportevent. Det som begränsar möjligheten att göra aktiviteter är oftast att den boende inte har råd. Verksamheten betalar för personalens kostnader.

Mat och måltidssituationen

De boende har egna hushåll. Det är vanligt att personer i målgruppen har problem med mat, antingen att man äter för mycket, för lite, eller ensidigt. En del tar emot stöd när det gäller matlagning, men de flesta är relativt självständiga. Om den boende vill ha sällskap vid måltiden så kan personalen stanna kvar. Ett problem som är vanligt är att den boende har ont om pengar, då hjälps man åt att göra en budget och att få pengarna att räcka till en hel månads mat.

Två kvällar i veckan erbjuds det middag i gemensamhetslokalen. Denna är kostandsfri för den boende. Verksamheten erbjuder det för att locka personer till gemensamhetslokalen, och det funkar förvånansvärt bra enligt personalgruppen.

Samarbete och samverkan

Visst samarbete sker med daglig verksamhet. Detta har man inhämtat samtycke till från den enskilde boende. På den boendes uppdrag samarbetar personalen också med primärvård och specialistpsykiatri. Vissa anhöriga är aktiva i kontakten med de boende, även där inhämtar personalen samtycke från de boende om t ex informationsöverlämning ska ske. Samarbetet med LSS-handläggarna fungerar bra. Verksamheten får beställningar med information om nya kunder. Uppföljningar från handläggarna sker relativt regelbundet, särskilt för nya kunder. Verksamheten önskar att det fanns tydligare mål i beställningarna.

Avvikelsehantering

Man har gått igenom lex Sarah-rutiner och personalen är medveten om sin skyldighet att rapportera missförhållanden, även om oro för barn skulle uppstå. Det tas regelbundet upp varje år. Det finns med i verksamhetsplaneringen att man ska upprepa detta. Vid varje personalmöte diskuteras de händelserapporter som har upprättats. Det kommer mycket synpunkter från boende och anhöriga. De flesta frågor löser man direkt. Man ska bli bättre på att dokumentera synpunkter.

Uppföljning och utvärdering

Ledningen dokumenterar verksamhetsplanering i systemet Stratsys. Mål finns som rör arbetssätt, bemötande och bättre möten. Det har genomförts en nöjdhetsenkät, resultatet visade på hög nöjdhet. Under det kommande året ska verksamheten satsa på att ytterligare förbättra sitt samarbete, att arbeta likriktat, och att utveckla genomförandeplanerna och målen däri.

Dokumentation

Alla som arbetar dokumenterar i verksamhetssystemet Procapita. Där finns genomförandeplan och journalanteckningar. Man har gått utbildning i social dokumentation. Alla boende har genomförandeplaner, och många kommer med synpunkter på innehållet. Att arbeta fram mål kan vara svårt, om den enskilde boende inte anser att han eller hon behöver ett mål. Exempel på mål som man har uppnått är kring handling, sociala kontakter, och hygien. Även att klara av att hantera pengar är exempel på mål som sätts upp. Man informerar kunderna om att de har rätt att läsa dokumentationen. Det är ett par boende som har gjort det. Vissa kunder vill helst inte att personalen dokumenterar, men man förklarar då vad syftet är.

Uppföljning av hälso- och sjukvårdsrutiner på Runö gård stöd och service den 3/12 2014

Bakgrund

Stockholms läns landsting har hälso- och sjukvårdsansvaret på gruppboenden och på stöd- och serviceboenden, medicinskt ansvarig sjuksköterska har tillsynsansvar. Vid uppföljningsmötet deltog enhetschef, samordnare, en från personalen, sakkunnig funktionshinder och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Organisation och samarbete

Enheten har tillgång till ”Riktlinjer för hälso- och sjukvård i Österåker”. Rutiner och telefonnummer för att nå hälso- och sjukvården finns på enheten.

Läkemedelshantering

Rutiner för den läkemedelshantering som förekommer finns. Läkemedel förvaras i låst skåp.

Dokumentation

Den hälsodokumentation som eventuellt förekommer dokumenteras under speciell flik i Procapita.

Avvikelsehantering

Kunskap om avvikelsehantering finns.

Mun- och tandhälsovård

Kunskap om uppsökande verksamhet finns.

Sammanfattning

Den hälso- och sjukvård som förekommer i verksamheten fungerar bra.

10.

**Uppföljning av Ljusterö bostad med
särskild service LSS**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2014-12-30

Dnr VON 2014/0086

Uppföljning av Ljusterö bostad med särskild service LSS

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

Att godkänna rapport och handlingsplan efter uppföljning av verksamheten vid Ljusterö gruppbostad

Bakgrund

Produktionsstyrelsen driver på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden verksamhet vid Ljusterö gruppbostad. Verksamheten bedrivs enligt lag om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS. Det finns en beställning som reglerar uppdraget. Verksamheten är ålagd att följa de lagar, regler och föreskrifter som rör området.

Förvaltningens slutsatser

Medicinskt ansvarig sjuksköterska och sakkunnig inom funktionshinder har under hösten 2014 gjort uppföljningsbesök vid Ljusterö gruppbostad. Vid uppföljningen framkom ett antal förbättringsområden. Ansvarig enhetschef har lämnat in en handlingsplan med åtgärder som beskriver hur verksamheten ska arbeta med att komma tillrätta med bristerna. Sakkunnig avser följa upp handlingsplanen under sommaren 2015.

Bilagor

1. Uppföljning av verksamheten vid Ljusterö gruppbostad LSS 2014-11-24
2. Granskning av hälso- och sjukvården vid Ljusterö gruppbostad 2014-10-21
2. Handlingsplan inlämnad av Ljusterö gruppbostad efter uppföljning 2015-01-12

Birgitta Almén

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Sara Eriksson

Sakkunnig funktionshinder

Österåkers kommun
Socialförvaltningen

Datum: 2014-11-24

Uppföljning av Ljusterö bostad med särskild service för vuxna LSS

Sammanfattning

Ljusterö gruppboestad tillgodoser de boendes behov av omsorg och stöd och erbjuder stimulans i vardagen. Gruppboestaden nyttjar omgivningarna till gruppboestaden och kan erbjuda ett bra utbud av aktiviteter. De boende får vara delaktiga i utformandet av verksamheten.

Det finns några områden där verksamheten behöver utvecklas. En handlingsplan med följande åtgärder har lämnats in av verksamheten:

- Strategi för att komma tillrätta med att det finns en låg nivå av grundutbildad personal i gruppboestaden.
- Beskrivning av hur de boendes behov kan tillgodoses på dagtid då daglig verksamhet inte är aktuellt för den enskilde tillfälligt eller permanent.
- Åtgärder för att särskilja mat- och pengahantering mellan boende och personal.

Uppföljning av handlingsplanen genomförs av sakkunnig under sommaren 2015.

Bakgrund

Ljusterö gruppboestad består av två separata gruppboestäder med fem lägenheter vardera. I gruppboestaden bor personer som har fått beslut om gruppboestad enligt lag om stöd och särskild service till vissa funktionshindrade, LSS. Det är Vård- och omsorgsnämnden som fattar beslut om insatsen och som beställer verksamheten av Produktionsstyrelsen.

Sakkunnig inom funktionshinder följer upp verksamheten. Den senaste uppföljningen gjordes 2010.

Lokaler

Lägenheterna i Ljusterö gruppboestad är fullvärdiga med badrum och kök. Det finns gemensamhetsytor i form av kök och vardagsrum som rymmer samtliga boende. En trädgård med uteplats finns direkt utanför huset. Verksamheten använder trädgården både för rekreation och för odling i samverkan med daglig verksamhet. Lokalerna är ändamålsenligt utformade, men något slitna. Det finns tillträde till vardagsrummet för de boende dygnet runt.

Personal

Ljusterö gruppboende består av två boendegrupper. 14,75 personaltjänster finns, som sammanlagt 16 personer delar på, och dessa är fördelade på de bägge grupperna (två separata hus).

Två personal arbetar i respektive hus på kvällen och på helgen. Bemanningen upplevs som tillräcklig både av personal och av ledning. Personalen hinner med att genomföra de omvårdnadsinsatser och de aktiviteter som behövs och önskas. Det har tidigare sammanlagt varit en sovande och en vaken natt i tjänst. Nu kommer verksamheten att införa bemanning med två sovande jour på natten. Behovet av vaken natt finns inte längre. Förändringen kommer att utvärderas. Viss resursförstärkning på dagtid blir resultatet.

Av 16 personal har 6 personer grundutbildning i form av undersköterskeutbildning, grund- och påbyggnadsutbildning eller liknande. Samtlig personal har gått basutbildning i psykiatri omfattande 18 halvdagar, det har varit mycket uppskattat. Man har kompletterat med utbildningar via Carpe. Vissa har gått gymnasiekurser, andra kortare föreläsningar. Vid nyrekryteringar söks personer med gymnasieutbildning, men det sker få rekryteringar då personalomsättningen är låg. Man arbetar med yrkeskraven som Carpe har tagit fram. Validering diskuteras inom produktionsförvaltningen.Handledning tas in vid behov.

Ledningen ser vissa konsekvenser av att personal inte har grundutbildning, där förståelsen för vissa funktionsnedsättningar och dess konsekvenser kan brista. Detta försöker ledningen åtgärda genom utbildning och handledning. Vardaglig informationsöverlämning mellan personal sker löpande. Daglig planering sker på morgonen. Personal och ledning upplever att det finns gott om tid för att diskutera verksamheten.

Rutiner för sjukfrånvaro, arbetsskador etc. finns och följs. Riskbedömningar runt de boende används. Det finns dubbelbemanning när det är lämpligt, larm används. Man har introduktionsplan för nyanställda, med checklista. En nyanställd går dubbelt med van personal i två-tre dagar. Den nyanställda får också begära mer introduktionstid om det behövs. I introduktionen ingår även att arbeta dubbelt en natt.

Verksamheten vid gruppboendena sköts delvis gemensamt med daglig verksamhet vid Emiliagården. Det betyder att boendepersonal till viss del arbetar på daglig verksamhet. Sammanblandning sker där viss verksamhet på dagtid kallas daglig verksamhet trots att det är hemmasysslor. Det är alltid en personal kvar i gruppboendet på dagtid, så de boende kan vara hemma om de vill tillfälligt. Med tanke på åldersstrukturen hos de boende behöver det finnas en beredskap för att de kan komma att vara hemma på heltid då daglig verksamhet upphör.

Samordnare finns på 100 % för fyra gruppboendeställen och en daglig verksamhet tillsammans med en enhetschef. Utökning av ansvarsområdet är nyligen gjord, inför det gjordes en konsekvensbeskrivning. Enhetschefen har formell högskoleutbildning lämplig för området. Personalen beskriver att ledningen är tillgänglig och att det är tydligt vet vem man ska fråga om vad. Det finns också en chefsberedskap.

Boende

Åldrarna hos de boende varierar mellan 37 och 74. Personalen märker konsekvenser av att många har blivit äldre vad gäller ork och vilja. Man märker också att vissa vill umgås i små grupper, eller bara med personal, snarare än i stor grupp. Många har kontaktperson (insats enligt LSS). En del har anhöriga och gode män som de umgås med.

Personalen beskriver att det finns lagom med tid för att göra aktiviteter och t ex gå ut. Personalen hinner göra det som önskas. Det görs utflykter på helger, både på ön och utanför ön. Man gör även längre utflykter med övernattnig. De boende gillar att åka på utflykter, gå på restaurang, åka kryssning, att vara ute bland folk. Att åka buss är populärt. Verksamheten har tillgång till en egen minibuss. De flesta aktiviteterna sker i grupp. Det går att ordna individuella aktiviteter, men det behöver planeras lite mer. Det sker mycket samarbete mellan de bägge husen.

Alla boende har i dagsläget daglig verksamhet, huvudsakligen på den närliggande Emiliagården. Detta gäller även om man har nått pensionsåldern. Det är oklart för verksamheten hur man bör planera om vissa boende behöver vara hemma mer på dagtid, då personalplaneringen sker gemensamt med dagliga verksamheten. Man behöver arbeta med att förtydliga skillnaderna mellan daglig verksamhet och gruppboendet.

Mat och måltidssituationen

Maten sköts delvis gemensamt. Frukost sköts individuellt hos varje boende med stöd av personal. Middagar på vardagar lagas och äts gemensamt. Likaså lunch på helgen. De boende betalar via kontanter, ofta är det god man som lämnar pengar till personalen för förvaring. Blir det överskott används det till t ex julbord. Ingen klarar eller vill sköta sin egen matlagning, men möjligheten finns. Att man lagar gemensamma måltider beror inte på personalbrist. Det finns boende som hjälper till vid matlagning, och också de som väljer att ta med sig mat in i den egna lägenheten. Man tänker på näringsinnehåll och hälsosam mat. Det sker ett ständigt arbete med att motivera, t ex för att äta varierat och hälsosamt. Boende betalar 1 500 kr per månad. Personalen storhandlar.

Måltidssituationen är oftast lugn. Om någon boende uppträder aggressivt eller har ett problemskapande beteende kan man stödja denne med att äta i den egna lägenheten.

Personalen kan äta med de boende. Det dras 300 kr från lönen om man jobbar heltid. Pengahandlingen för personal och boende blandas. Det går inte att särskilja redovisning för vad inköp för boende respektive personal har kostat.

Samarbete och Samverkan

Samverkan sker med primärvården. Den fungerar bra och personalen upplever att det är lätt att få stöd från distriktssköterskan.

Vissa anhöriga och gode män är aktiva i kontakten med de boende och personal. Något uttalat anhängstöd finns inte, däremot sker samverkan med anhöriga och ledningen försöker informera vid förändringar.

Avvikelsehantering

Det sker en rapportering när avvikelser sker. Händelserapportering används där personalen kan rapportera. Att personalen kan göra lex Sarah-rapporter håller på att tydliggöras i rutinerna. Detta utan att chefen behöver godkänna att det är en rapport enligt lex Sarah. Rutiner finns både i papper och på intranätet.

Rutiner för synpunkter och klagomål finns, men används inte av anhöriga och gode män. Personalen uppger att de löser många frågor som dyker upp till vardags, men att detta inte dokumenteras i det system som finns.

Uppföljning och utvärdering

Ledningen arbetar delvis med ständiga förbättringar via lean-verktyg. En tavla finns där förbättringsförslag kommer upp. På så sätt finns ett system för att ta hand om frågor och förslag som dyker upp i vardagen och på möten. Man har arbetat aktivt med uppföljning av beslut och förändringar. Verksamhetsplaner görs varje år. Exempel på mål är att verksamheten strävar efter att ha bättre möten, men också att förbättra bemötandet gentemot den boende.

Dokumentation

Alla har genomförandeplaner i verksamhetssystemet Procapita. Minst en gång per år görs nya genomförandeplaner. De håller god kvalitet, men man upplever att det är svårt att ta fram nya mål. Man använder också arbetsbeskrivningar som mer detaljerat beskriver hur den boende har sitt stöd utformat. Det finns en elektronisk anslagstavla, personalen är mycket vana vid att dokumentera på datorn. Anhöriga och gode män får läsa genomförandeplanerna.

Ledning och personal har aktivt under många år arbetat med att dokumentera elektroniskt. Nu upplever personalen att systemet fungerar bra och att man får god översikt över vad som har hänt mellan arbetspass. Det sker mycket lite dokumentation på papper.

Uppföljning av hälso- och sjukvårdsrutiner på Ljusterö gruppbostad

Bakgrund

Stockholms läns landsting har hälso- och sjukvårdsansvaret i gruppboenden, stöd- och serviceboende och på daglig verksamhet. Medicinskt ansvarig sjuksköterska har tillsynsansvar i dessa verksamheter. Det innebär att ”Riktlinjer för hälso- och sjukvård i Österåker” ska följas i dessa verksamheter. En instruktion för läkemedelhanteringen skrivs i samarbete med primärvården.

Vid uppföljningsmötet medverkade enhetschef, samordnare, sakkunnig funktionshinder och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Organisation och samarbete

Riktlinjer för hälso- och sjukvård finns på enheten. Samarbetet med distriktssköterska på vårdcentralen fungerar bra, distriktssköterska finns på Ljusterö flera dagar i veckan. Aktuella telefonnummer för att nå hälso- och sjukvårdspersonal finns på verksamheten.

Läkemedelshantering

Instruktion för läkemedelshantering finns och verksamheten har en lokal rutin för läkemedelshantering.

Läkemedel förvaras inne i den enskildes lägenhet i låst skåp, endast personal med delegering har tillgång till dessa skåp.

Kopia på läkemedelslista och signeringslista finns i varje skåp.

Dokumentation

Det som behöver dokumenteras om hälso- och sjukvård skrivs under speciell flik i Procapita.

Delegering

Inom LSS delegerar personal som arbetar i landstinget till personal inom kommunal verksamhet. Det innebär att arbetsledningen hos respektive huvudman ska samarbeta i dessa frågor. Delegering och utbildning sker av distriktssköterska innan delegering ges, årlig uppföljning av delegeringar.

Avvikelsehanteringen

Rutiner för avvikelser finns, avvikelser som inträffar skickas till berörd distriktssköterska och som information till MAS.

Hygien

Basala hygienrutiner följs, och personalen har tillgång till skyddsutrustning.

Mun- och tandhälsovård

Kunskap om den uppsökande tandvården finns på enheten. De boende har under året inte fått erbjudande om den årliga munhälsobedömningen.

Sammanfattning

Den hälso- och sjukvård som förekommer på enheten fungerar, rutiner finns för läkemedelshandlingen och samarbetet med sjukvården fungerar bra.

Österåkers kommun
Produktionsförvaltningen
Datum: 150112

Handlingsplan gällandes Ljusterö gruppbostad

-Strategi för att komma tillrätta med att det finns en låg nivå av grundutbildad personal i gruppbostaderna.

Produktionsförvaltningen (vård och omsorg) avser att under 2015 påbörja arbetet med validering av tillsvidare anställd personal med syfte att öka antalet personal med formell kompetens på minst gymnasienivå.

Under 2014 har arbetet med att kartlägga personalens kompetens påbörjats. Kartläggningen utgår från socialstyrelsens **Allmänna råd (SOSFS 2014:2) om kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning**. Till vår hjälp har vi Carpes framtagna Yrkeskrav och det material man där arbetat fram för just det här ändamålet. Sammanlagt är det totalt satta sex yrkeskrav som ska kartläggas och efter en analys av utfallet planeras utbildningsinsatser. För mer information om vårt arbete med yrkeskraven, besök gärna vårt intranät.

-Beskrivning hur de boendes behov kan tillgodoses på dagtid då daglig verksamhet inte är aktuellt för den enskilde tillfälligt eller permanent

Om en situation uppstår där en boende inte kan ha planerad daglig verksamhet är rutinen att personal stannar kvar och arbetar i boendet med kunden. Aktivitet under dagen planeras då tillsammans med den boende. Om en kund inte längre har daglig verksamhet planeras aktiviteter och personlig omsorg utifrån genomförandeplanen som uppdateras vid behov eller minst en gång per år.

- Åtgärder för att särskilja mat och pengahantering mellan boende och personal.

Produktionsförvaltningen har uppmärksammat bekymret med hanteringen av matkassa för personalen och avser att införa ett nytt sätt att redovisa och separera kundernas och personalens mat- och pengahantering senast Q2 2015.

11.

**Svar till IVO efter tillsyn om tvångs- och
begränsningsåtgärder på Bergsätra
gruppbostad**

(Omedelbar justering)

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2015-01-08

Dnr VON 2014/0050

Svar till IVO efter tillsyn om tvångs- och begränsningsåtgärder på Bergsätra gruppbostad

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

1. Tillsända Inspektionen för vård och omsorg förvaltningens tjänsteutlåtande och Produktionsstyrelsens skrivelse som svar efter tillsyn av tvångs- och begränsningsåtgärder vid Bergsätra gruppbostad
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Bakgrund

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har ett regeringsuppdrag att genomföra en särskild tillsynsinsats i verksamheter där vuxna personer med nedsatt beslutsförmåga bor eller vistas. Under juni 2014 genomförde IVO en anmäld inspektion vid Bergsätra gruppbostad 5A i Österåkers kommun. IVO har fattat beslut i ärendet och ställt krav på åtgärder från Vård- och omsorgsnämnden på två specifika områden.

Bergsätra gruppbostad drivs enligt lag om stöd och särskild service, LSS, av Produktionsstyrelsen på uppdrag av Vård- och omsorgsnämnden. Verksamheten är ålagd att följa de lagar och regler samt den beställning som reglerar insatsen gruppbostad enligt LSS.

Förvaltningens slutsatser

Produktionsstyrelsen har inkommit till Vård- och omsorgsnämnden med ett svar på hur de avser att arbeta med de två områden som IVO ville ha redogörelse för. Förvaltningen föreslår att Vård- och omsorgsnämnden ställer sig bakom svaret och tillsammans med detta tjänsteutlåtande lämnar det till IVO.

I rapporten med beslutet från IVO framkom en del ytterligare information om hur verksamheten vid Bergsätra fungerar. Det beskrivs bland annat att det upplevs problem med bemanning och utbildningsnivå. Med anledning av det kommer förvaltningen att göra en uppföljning av verksamheten under våren 2015 som redovisas till nämnden. Från och med den 1 februari 2015 finns en ny enhetschef på plats i verksamheten.

I rapporten uppmanar IVO Vård- och omsorgsnämnden att arbeta för att fullvärdiga bostäder byggs för målgruppen vid nyproduktion. Då lägenheter knyts till servicebostäder eller nya gruppbostad byggs, uppfyller dessa Boverkets regler. Nämnden uppmanas även ha riktlinjer för tvångs- skydds- och begränsningsåtgärder. Förvaltningen avser undersöka behovet av detta i det fortsatta arbetet med att dokumentera ledningssystem för kvalitet.

Tjänsteutlåtande

Bilagor

1. Beslut Dnr 8.5-10870/2014 Inspektionen för vård och omsorg
2. Svar från Produktionsstyrelsen Tillsyn av tvångs- och begränsningsåtgärder vid Bergsätra gruppbostad i Österåkers kommun

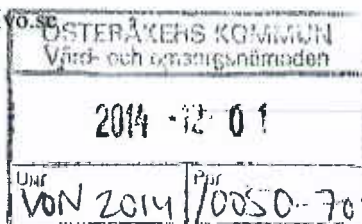

Anne Simmasgård
Socialchef

Sara Eriksson
Sakkunnig inom funktionshinder

Avdelning öst
Margareta Svensson
Margareta.Svensson@ivo.se

Österåkers kommun - Vård- och omsorgsnämnden
184 86 ÅKERSBERGA

Ärendet

Tillsyn av tvångs- och begränsningsåtgärder vid Bergsätra gruppbo-
stad i Österåkers kommun.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg ställer följande krav på åtgärd:

- Säkerställa att begränsningsåtgärder med sänggrind inte före-
kommer utan att individuell riskbedömning har gjorts och sam-
tycke har inhämtats från den enskilde.
- Säkerställa att personalen får återkommande information om
rapporteringskyldigheten enligt lex Sarah.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska ha inkommit till IVO senast
den 1 februari 2015.

Bakgrund

Regeringen har gett IVO i uppdrag att genomföra en särskild tillsyns-
insats i verksamheter där vuxna personer med nedsatt beslutsförmåga
bor eller vistas. IVO ska särskilt granska hur verksamheterna bedriver
sitt faktiska kvalitetsarbete och säkrar att, uppnådda goda resultat i
form av åtgärder som stödjer en vård och omsorg med så få inslag som
möjligt av både tvångs- och begränsningsåtgärder blir varaktiga. Upp-
draget löper under 2014 och ska slutredovisas till regeringen i mars
2015. Syftet med uppdraget är även att identifiera brister och ställa krav
på åtgärder utifrån dessa.

IVO genomförde den 4 juni 2014 en anmäld inspektion vid Bergsätra
gruppbo-
stad 5A i Åkersberga. Representanter för IVO var inspektörer-
na Margareta Svensson och Jan-Erik Ingwall. Vid inspektionen inter-
vjuades en personalgrupp bestående av fyra personal. En gruppintervju
genomfördes med enhetschef, två sjuksköterskor samt arbetsterapeut
och sjukgymnast. Inspektionen avslutades med en kort återkoppling av
vad som framkommit vid inspektionen.

Underlag

- Protokoll från intervju med personalgrupp.
- Protokoll från intervju med enhetschef, två sjuksköterskor, arbetsterapeut och sjukgymnast.
- Riktlinjer för hälso- och sjukvård i Österåkers kommun daterad juli 2013.
- Kompletterande underlag gällande sänggrindar har inhämtats.

Redovisning av tillsyn

Allmänt

Bergsätra gruppbostad byggdes 1993 och består av fem lägenheter. Målgruppen är personer med grav utvecklingsstörning med speciell problematik. Några av de boende är blinda eller döva, två använder rullstol och två använder gånghjälpmedel. I gruppboastaden bor fem personer, tre kvinnor och två män i åldern 50-75 år. Enhetschef och intervjuad personal bedömer att samtliga har nedsatt beslutsförmåga. Ingen av de boende har annat modersmål än svenska.

Boendets utformning

Bergsätra gruppbostad 5A består av ett enplanshus som ligger i ett bostadsområde med närhet till service, gångstråk och husläkarmottagning. I samma byggnad finns Bergsätra gruppbostad 5B och gruppboastäderna är sammanbundna med en hall där man kan gå mellan gruppboastäderna. Entrédörren är låst och kan öppnas med en snabbknapp. De boende som använder rullstol kan inte öppna själva eftersom knappen sitter högt upp. För övriga boende är det lätt att öppna dörren. På baksidan finns en gräsmatta omgärdad av ett högt trästaket som tillhör granntomten. På en sida finns ett plaststaket som är lätt att ta bort.

Lägenheterna består av hall, badrum, stort rum med ett trinettkök utan fläkt. Timer finns på alla spisar men en spis är avstängd. Riskbedömningen är att den boende inte kan se och känner sig fram i bostaden och kan komma åt timern. Intervjuad personal anser att boendets inre miljö inte är anpassad till de boendes behov. De boende lagar aldrig mat i lägenheten då det inte finns fläkt. Det är trångt i de boendes rum, svårarbetat och dåligt med plats för de hjälpmedel som de boende har behov av. Vidare är det svårt att ta sig ut på altanen för de boende som har rullstol. Enligt enhetschef är den inre miljön i behov av renovering. Det finns inga omklädningsrum för personalen. Gemensamma utrymmen

finns i anslutning till lägenheterna. Maten tillagas i det gemensamma köket och de boende äter gemensamt.

Bemannning

Gruppboenden är bemannad dygnet runt. Enligt enhetschef och personal lämnas de boende inte ensamma. Ibland sker samverkan med gruppboende 5B som kan hjälpa till med tillsyn några timmar och deras personal känner till de boende på 5A. Bemannning under vardagar och helg är två personal på dagtid och två på kvällen. På natten arbetar en personal vaken natt och en personal har sovande jour. Nattpersonalen ansvarar både för gruppboende 5A och 5B vilket innebär att nattpersonalen har tillsynsansvar för tio personer.

Personalen anser att bemanningen inte är tillräcklig för att tillgodose de boendes behov av aktiviteter såsom promenader och taktill massage, då personalen även ska sköta handling, matlagning och följa med på läkarbesök och till tandhygienist. Enligt personalen blir det många sådana besök då de boende är äldre. De kan ta in extra personal när de ska till hjälpmedelscentralen, på dagsutflykt eller när någon boende mår dåligt. Enligt enhetschefen är bemanningen tillräcklig för att tillgodose de boendes behov och de kan åka iväg på utflykter eller gå en promenad med enskilda boende. Enhetschefen framför att de boende blir äldre och kan vara nöjda med att sitta med i köket när personal lagar maten. Verksamheten har möjlighet att ta in extra personal vid behov. Enligt enhetschefen finns anställda timvikarier i verksamheten. Enhetschefen beslutar om att ta in extra personal och personalen ringer in personal. Tre boende har daglig verksamhet några dagar per vecka.

Arbetsätt och arbetsmetoder för att undvika tvångs- och begränsningsåtgärder

Enligt enhetschef och personal använder personalen ett individuellt arbetsätt gentemot de boende. Personalen utgår från individen och läser av kroppspråk, ljud och gester och tal. Personal och enhetschef framför att det tar lång tid att lära sig kommunicera med varje individ och att de boende inte har lärt sig kommunicera med tecken eller kommunikationshjälpmedel på grund av ålder. Ingen skillnad görs i arbetsättet om de boende är man eller kvinna.

Riktlinjer som personalen arbetar efter är värdegrund och individen i centrum. Det dokumenteras i den boendes individuella genomförandeplaner och planerna följs upp en gång per år. Arbetsätt och metoder tas upp vid planeringsdagar. Kommunikationshjälpmedel som används ibland är hörapparat, bilder, pictogram tillsammans med kroppspråk, mimik och ljud. Andra hjälpmedel som används är rullstol, gånghjälp-

medel, duschstol och duschbädd. Sjuksköterskan framför att när hon ska undersöka en boende så är personal med. Sjuksköterskan arbetar med att upprätta individuella omvårdnadsplaner. Verksamheten har kontinuerlig kontakt med arbetsterapeut från Habiliteringscenter i Mörby. Arbetsterapeuten framför att Habiliteringen erbjuder en habiliteringsplan en gång per år.

Om någon blir orolig och stör andra så avleder personalen på ett naturligt sätt enligt intervjuad personal. Specialpedagog från Habiliteringscenter kan även kopplas in för att undersöka situationen. Är det ett stort problem kan VUB-teamet (Team för vuxna med utvecklingstörning och allvarliga beteendevikelser) kontaktas som gör en kartläggning av situationen. Vid behov kan även kontakt med psykiater och god man tas. Om det är mycket oro på natten så väcks juren för att kunna ha fokus även på övriga boende. Vid psykisk oro finns inte någon behovsmedicin. Personalen kan sitta med personen, ge taktil stimulering. Information till distriktssköterska ges om att något är avvikande för att hitta bakomliggande orsaker. Det är lätt att få kontakt med distriktssköterska och läkare. Enligt intervjuad personal uppvisar inte någon av de boende självskadebeteende.

Enligt intervjuad personal har ingen boende bälte eller brickbord i rullstolen. Sänggrindar används till två boende och det finns ordination från läkare att de har behov av det. Enligt enhetschef är inte någon individuell riskbedömning gjord och de boende kan inte uttrycka samtycke.

Samtycke

Enligt intervjuad personal och enhetschef har samtycke inte lämnats av de två boende som har sänggrind. Både personal och enhetschef tror att det är svårt att få samtycke då det inte är lätt att utläsa på kroppsspråket. Enligt enhetschef kan de boende vid andra lägen säga ifrån och visa med ljud. Personalen kan tolka de boendes ljud, kroppsspråk, ögon och ansiktsuttryck. Enhetschefen framför att personalen är lyhörda för vad de boende tycker och att varje boende får ge uttryck för sin vilja. Om en boende reagerar negativt kan man inte gå vidare. Enhetschefen framför vidare att det i varje situation är viktigt att tänka på den enskildes samtycke samt att dokumentera det. Riktlinjer för att inhämta samtycke finns i övergripande dokument; Riktlinjer för hälso- och sjukvård i Österåkers kommun.

Kompetens

Enhetschefen har utbildning till arbetsterapeut och har arbetat inom området i många år och sedan sju år vid gruppboenden. Enhetschefen

är ansvarig för tre gruppboende och är i Bergsätra gruppboende varje dag där hon även har sitt kontor. Fyra personal intervjuades och de har utbildning till undersköterska respektive barnskötare samt barn och ungdomsprogrammet, en personal har gått praktisk linje på gymnasiet. Tre av personalen har arbetat många år i gruppboendet och anser att de har kompetens för målgruppen men framför att de behöver mer utbildning om åldrande då de boende blir äldre och får fler sjukdomar och mediciner. Personalen har uttryckt sitt behov av ökad kompetens och framför att de inte har utbildning för de arbetsätt som används. Vidare att de har behov av mer kunskaper om dokumentation.

Enligt personalen finns inte någon kompetensutvecklingsplan. De har gått på föreläsning någon gång per år. Enligt enhetschef erbjuds personalen kompetensutveckling genom CARPE – yrkeskrav och självskattning som all personal ska gå. Enhetschefen framför att personalen har gått utbildning om utvecklingsstörning och åldrande som även omfattar demens och normalt åldrande. De får stöd vid planeringsdagar två gånger per år och har personalkonferens var tredje vecka, enhetschefen deltar vid personalkonferensen var sjätte vecka. Nattpersonal deltar ibland på personalkonferenserna.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt enhetschefen har kommunen ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och det finns på intranätet, verksamheten har ledningssystemet i pappersform än så länge. Personalen framför att de är osäkra på om det finns ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Enligt enhetschef har en uppföljning av ledningssystemet påbörjats. Verksamheten har som mål att sända enkäter till anhöriga. Enligt enhetschefen görs egenkontroll när hon är på plats i verksamheten.

Enligt enhetschef och sjuksköterska finns en händelserapport framtagen under 2014 som gäller för avvikelser, rapportering av missförhållanden och rapportering av vårdskada. I enhetschefens pärm finns aktuella skriftliga riktlinjer för lex Sarah, i övriga pärmar finns endast gamla riktlinjer för rapportering enligt lex Sarah och lex Maria. Personalen känner till sin rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah och lex Maria.

Vid intervjuerna framgår att personalen inte har fått återkommande information om sin rapporteringsskyldighet och framför att de har behov av utbildning om lex Sarah. Det har inte förekommit några rapporter enligt lex Sarah eller vårdskada under det senaste året.

Skriftliga riktlinjer gällande användande av tvångs- skydds- och begränsningsåtgärder finns på övergripande nivå men finns inte på verksamhetsnivå. Användandet av tvångs- och skyddsåtgärder diskuteras i

verksamheten och intervjuad personal framför att de har fått information om riktlinjer gällande sänggrindar och bälten, men nattpersonalen har inte fått denna information. Enligt intervjuad personal känner de inte till att det är den boende som ska samtycka till skyddsåtgärden. Enligt enhetschef vet personalen att man inte får spänna fast, låsa in, låsa dörr, hur de ska ta tag i personer. Personalen framför att de arbetar förebyggande genom att göra riskanalyser.

Skälen för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

2 kap. 8 § regeringsformen, RF

5, 6 och 7, 21 a §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

3 kap. 1 §, 4 kap. 2 § och 6 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

2 kap. 2 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:5) om lex Sarah.

5 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2002:9) om bostad med särskild service enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Boverkets byggregler 3:22, BBR, BFS 2011:6 med ändringar t.o.m. BFS 2014:3.

Bedömning

Boendets utformning

Av 2 kap. 8 § RF framgår att var och en är gentemot det allmänna skyddad mot frihetsberövanden. IVO anser att nämnden bör se över låset till ytterdörren. Att använda lås som förhindrar den enskilde att öppna dörren är att betrakta som inlåsning. Om den enskilde av något skäl inte kan öppna dörren själv, måste han eller hon utan dröjsmål kunna få hjälp av personalen med att öppna den.

En bostadslägenhet i en gruppboende ska vara den enskildes permanenta bostad. Enligt förarbetena (1992:159 s. 86-87) ställer det bland annat särskilda krav på byggnadsstandarden. Huvudregeln bör vara att de generella byggbestämmelserna som gäller för bostäder i allmänhet också ska gälla för bostäder i en gruppboende. Av Boverkets byggregler framgår vad som ska finnas i en fullvärdig bostad – rum med inredning och utrustning för personlig hygien, rum eller avskiljbar del av rum för

sömn och vila och/eller rum eller avskiljbar del av rum med inredning och utrustning för matlagning etc. Bostäder som uppfyller detta benämns ofta som fullvärdiga.

De boendes lägenheter i gruppboenden är samtliga utrustade med Tri-nettkök utan fläkt. IVO anser att en person som begär en bostad med särskild service och bedöms ha rätt till denna insats, ska erbjudas en fullvärdig bostad. En enskild som redan bor i en lägenhet som inte är fullvärdig ska också, om han eller hon önskar det, erbjudas en fullvärdig bostad. Nämnden bör därför beakta ovanstående då nya gruppboenden tillskapas för att fortsättningsvis kunna erbjudas en fullvärdig bostad till dem som ansöker om en sådan.

Bemanningsfrågor

Enligt 6 § LSS ska för verksamheten enligt denna lag finnas den personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad ska kunna ges. Vid intervjun framkommer att personalen anser att bemanningen inte är tillräcklig för att tillgodose de boendes behov av aktiviteter. Verksamheten har möjlighet att ta in extra personal vid behov. IVO anser att nämnden bör se över bemanningen vid boendet för att säkerställa att personalen ges utrymme att genomföra aktiviteter med de boende.

Arbetsätt och metoder för att undvika tvångs-, skydds- och begränsningsåtgärder gällande sänggrindar.

I 5 § LSS framgår bland annat att målet med verksamhet enligt denna lag ska vara att den enskilde får möjlighet att leva som andra. Enligt 6 § LSS ska verksamheten vara grundad på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över de insatser som ges. Av 21 a § LSS framgår att handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av beslut om insatser ska dokumenteras.

Alla beslut som fattas inom socialtjänsten måste ha stöd i gällande författningar (lagar, förordningar och föreskrifter). Beslut som innebär tvång eller frihetsinskränkningar som saknar stöd i lag strider mot regeringsformen. Det är vård- och omsorgsnämnden som har ansvar för att det inte fattas och tillämpas beslut i verksamheten som inte har stöd i gällande författningar.

IVO konstaterar vid tillsynen att två boende i gruppboenden har fått sänggrindar enligt ordination av läkare. Enligt enhetschef är inte någon riskanalys genomförd. Vid intervjuerna framkommer att de två boende inte kan uttrycka eller visa sitt samtycke till åtgärden men kan, enligt enhetschef, vid andra lägen säga ifrån och visa med ljud. IVO konstate-

rar även att i en lägenhet är spisen avstängd utifrån att den enskilde inte kan se och känner sig fram i lägenheten. Det framgår inte om samtycke har inhämtats.

IVO:s bedömning är att det inte får förekomma några begränsningar för enskilda. Skydds- och begränsningsåtgärder, i de fall de anses nödvändiga, kräver individuella bedömningar och beslut på rätt nivå och får inte ske mot den enskildes vilja. Verksamheten ska vidare dokumentera den enskildes samtycke i den enskildes journal. Den enskilde ska också ha möjlighet att när som helst återkalla sitt samtycke.

IVO konstaterar vidare att nämnden saknar skriftliga riktlinjer alternativt rutiner när det gäller tvångs-, skydds- begränsningsåtgärder. De riktlinjer som har inkommit till IVO gäller hälso- och sjukvård. IVO anser att ett förbättringsområde för vård- och omsorgsnämnden är att ta fram ovan nämnda dokument. IVO förutsätter att dessa dokument kommer att ingå i huvudmannens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Kompetens

Personalen framför behov av kompetensutveckling i sitt arbete. Vidare framgår att det inte finns någon kompetensutvecklingsplan för verksamheten. Vid tillsynen framgår att personalen inte har fått återkommande information om sin rapporteringsskyldighet enligt lex Sarah vilket strider mot 2 kap. 2 § SOSFS 2011:5. IVO bedömer att det är nämndens ansvar att se till att personalen har den kunskap som krävs så att god kvalitet i enlighet med 6 § LSS garanteras i verksamheten.

Systematiskt kvalitetsarbete

Av 6 § LSS framgår att verksamhet enligt LSS ska vara av god kvalitet. Den enskilde ska i största möjliga utsträckning ges inflytande och medbestämmande över insatser som ges. Av 3 kap. 1 § SOSFS 2011:9 framgår att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten. Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet.

Vid inspektionen framgår att kommunen har ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och att det finns på verksamhetsnivå i gruppboenden. IVO kan konstatera brister i personalens kännedom om ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete. Av 6 kap. 1 § SOSFS 2011:9 framgår att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS ska säkerställa att verksamhetens personal arbetar i enlighet med processerna och rutinerna som ingår i ledningssystemet. IVO anser att ett förbättringsområde är att det systematiska kvalitetsarbetet förankras i verksamheten.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Anette Nilsson. I den slutliga handläggningen har inspektörerna Jan-Erik Ingwall och Monica Panagio deltagit. Inspektören Margareta Svensson har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Anette Nilsson

Margareta Svensson

Kopia till:
Österåkers kommun
Socialförvaltningen
Enhetschef Monica Sandén
184 86 Åkersberga

Tjänsteutlåtande

Produktionsstyrelsen

Datum 2015-01-08

Dnr PS 2015/0003 – 704; IVO 8.5-10870/2014

Till Vård och omsorgsnämnden

Ärende: Tillsyn av tvångs- och begränsningsåtgärder vid Bergsätra Gruppbofastad i Österåkers kommun (IVO 8.5-10870/2014)

Bakgrund

Inspektionen för Vård och omsorg (IVO) har efter tillsyn vid Bergsätra gruppbofastad beslutat ställa två krav på åtgärder (IVO dnr: 8.5-10870/2014). IVO har begärt att Vård och omsorgsnämnden i Österåkers kommun lämnar redovisning av vidtagna åtgärder senast den 1 februari 2015 (ärendenummer VON 2014/0050-704), varför VON efterfrågat Produktionsförvaltningens och Produktionsstyrelsens beskrivning av vidtagna åtgärder. Nedan lämnas, för Produktionsstyrelsens räkning, kommentarer och uppgifter om vidtagna/planerade åtgärder i anslutning till vart och ett av IVO:s krav.

Krav: Säkerställa att begränsningsåtgärder med sänggrind inte förekommer utan att individuell riskbedömning har gjorts och samtycke har inhämtats från den enskilde.

Svar:

Riskbedömning sker återkommande angående kundernas självbestämmande och integritet för att tillgodose kundens säkerhet. Då kunderna på grund av sina grava funktionshinder inte kan uttrycka sig i tal, får de stöd av personal att tolka kroppspråk, ljud och andra signaler för att uttrycka hur de upplever och reagerar på skyddsåtgärder som sänggrind. Personalen har mycket god kännedom om kunderna och är mycket professionell och har arbetat med kunderna i 20 år. Detta får vara vägledande för ställningstagande om samtycke föreligger. Nära samarbete finns med arbetsterapeut, sjukgymnast, distriktssköterska och läkare.

Reagerar kunden med motstånd mot personalen har kunden ej gett samtycke och andra åtgärder får vidtas, t ex säng som kan sänkas ned till golvet.

Krav: Säkerställa att personal får återkommande information om rapporteringsskyldigheten enligt lex Sarah.

Svar:

Enhetschefens ansvar för kontinuitet i arbetet med lex Sarah-rapportering säkerställs genom att en lex Sarah-punkt kommer att finnas med som obligatorisk punkt på personalmöten och arbetsplatsträffar. 3 personal har gått utbildning på området under hösten-14. Dessa har som uppgift

Tjänsteutlåtande

att biträda enhetschefen vid hantering av lex Sarah-rapportering vid samtliga personalmöten och APT. Kontinuerlig utbildning kommer att ske för all personal.

Tove N Eriksson

Verksamhetschef Vård och omsorg
Produktionsförvaltningen
Österåkers kommun

12.

**Vård- och omsorgsnämndens
attestförteckning 2015**

Tjänsteutlåtande

Socialförvaltningen

Till Vård- och omsorgsnämnden

Datum 2015-01-18

Dnr VON 2015/0005-002

Vård- och omsorgsnämndens attestförteckning 2015

Sammanfattning

I enlighet med attest- och utanordningsreglemente ska nämnden årligen utse eller uppdra till förvaltningschef att utse beslutsattestanter och ersättare för dessa. Attesterna avser samtliga Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden och beslutsattestanterna utgörs av respektive chef inom de olika ansvarsområdena. Vård- och omsorgsnämnden föreslås delegera till socialchefen att vid behov utse beslutsattestanter och ersättare under året. Belopp som överstiger 5 basbelopp ska granskas av enhetschef och atteras av förvaltningschef.

Beslutsförslag

Vård- och omsorgsnämndens beslut

1. Godkänna beslutsattestanter enligt Vård- och omsorgsnämndens attestförteckning 2015.
2. Bemyndiga socialchefen att utse beslutsattestanter och ersättare under året.
3. Utbetalningar exkl. hyreskostnader som överstiger 5 basbelopp ska granskas av enhetschef och atteras av förvaltningschef. (Basbelopp för 2015 är 44 500 kr och 5 basbelopp utgör 222 500 kr).

Bilagor

1. "Vård- och omsorgsnämndens attestförteckning 2015", 2015-01-18

Anne Simmasgård
Förvaltningschef

Frida Wennermark
Controller

ATTESTANTER OCH ERSÄTTARE FÖR 2015

Text	Ansvar	Beslutsattestant	Ersättare
Vård och omsorgsnämndens ordförande	51000	Mikael Ottosson	Anne Simmasgård
Socialchef	51100	Anne Simmasgård	Jan-Olof Friman
Medicinskt ansvarig sjuksköterska	51400	David Lidin	Anne Simmasgård
Chef Biståndsenheten	52100	Sigbritt Sundling	"
Biståndshandläggare särskilt boende	52200	Sigbritt Sundling	"
Biståndshandläggare hemtjänst	52300	Sigbritt Sundling	"
Biståndshandläggare psykiatri	52400	Sigbritt Sundling	"
LSS-handläggare barn	52500	Sigbritt Sundling	"
LSS-handläggare vuxna	52600	Sigbritt Sundling	"
Chef Personligt ombud	53100	Lea Vaattovaara	"